V FESTIVAL JORDI SAVALL

REIAL MONESTIR DE SANTES CREUS
MONTBLANC · VALLS · ALCOVER

De l'11 al 17 d'agost de 2025

Homenatge a la diversitat

festival.jordisavall.com

Imatge coberta: **Frederic Amat**

1 Els cellers modernistes
2 La vall del Corb
3 Terra de castells
4 Muntanyes de Prades i el bosc de Poblet
5 Els tallers artesans del Cister
6 La Ruta del Cister en família
7 Terra de vins
8 Llegendes de l'Alt Camp
9 Meravelles de la Conca
10 La Serra d'Almenara i la Ribera del Sió

RUTES EN COTXE DE LA RUTA DEL CISTER

www.larutadelcister.info

larutadelcister

@larutadelcister

Demana el **Talonari Cultural** de **La Ruta del Cister** i gaudeix de molts descomptes i gratuïtats!!

info@larutadelcister.info

Tel. 977 86 12 32

LA RUTA DEL CISTER

ALT CAMP · CONCA DE BARBERÀ · URGELL

Consell Comarcal de l'Alt Camp

Consell Comarcal de la Conca de Barberà

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

COSTA DAURADA

Diputació Tarragona

Diputació de Lleida

V FESTIVAL JORDI SAVALL

REIAL MONESTIR DE SANTES CREUS
MONTBLANC · VALLS · ALCOVER

De l'11 al 17 d'agost de 2025

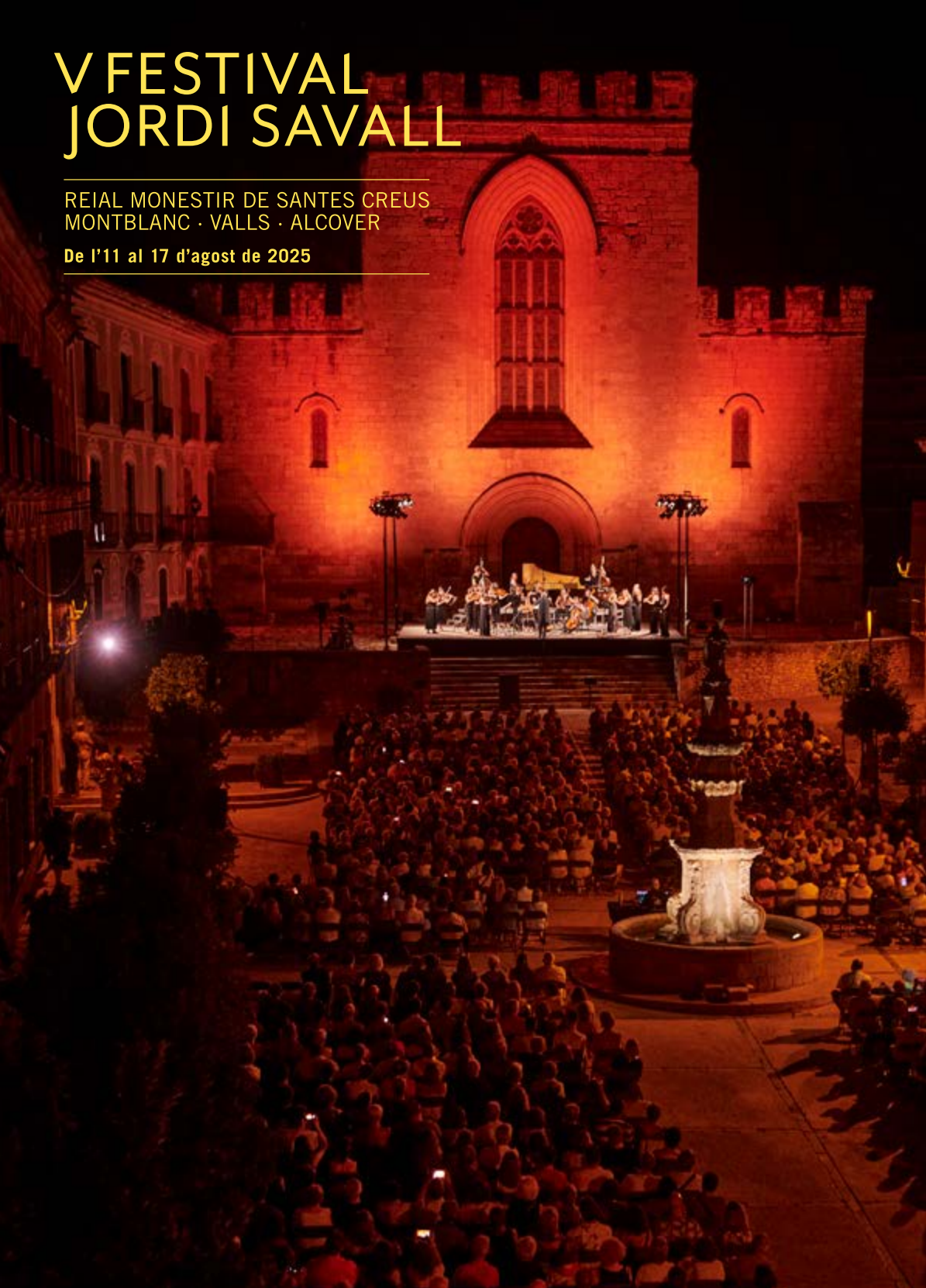

© Michael Tonneau

V FESTIVAL JORDI SAVALL 2025

El Festival Jordi Savall, hometatge a la diversitat.

Benvolguts amics i amigues,

Amb profunda emoció us dono la benvinguda a la cinquena edició del nostre festival. Cinc anys de camí compartit, de complicitats, d'encontres musicals i humans que han transformat una utopia en realitat: la creació d'un espai on la música, el patrimoni i el diàleg entre cultures ens ajudin a imaginar un món més just, més obert i més pacífic. Un llarg camí també ple d'esperança i d'il·lusions, que va començar modestament, i que s'ha pogut anar concretant i desenvolupant des del primer moment gràcies al suport total professionalment i humanament de l'amic Martí Sancliment, Director General del Festival, i amb la valuosa col·laboració de la meva esposa Maria Bartels, i de tot l'equip de la Fundació CIMA.

El Festival que va començar al Reial Monestir de Santes Creus, s'ha ampliat cada vegada més a tot l'entorn d'aquest meravellós espai, i ha esdevingut així el Festival Jordi Savall. Cada any hem crescut fidels sempre als seus valors fundacionals: la recerca de l'excel·lència artística, la recuperació del patrimoni musical, la creació contemporània i la celebració de la diversitat com a riquesa. I enguany, aquest esperit es fa més viu que mai a través d'un programa que ens convida a viatjar en el temps i l'espai, des de les arrels més profundes fins a les formes més refinades de la música.

Obrim el festival amb un cant vibrant a la Mediterrània com a espai de trobada entre pobles, llengües i tradicions, de la mà de l'Ensemble Mediterrània i Carola Ortiz. Continuem amb "Els passos perduts", un recorregut fascinant per les flautes ancestrals d'Europa i Amèrica amb Pierre Hamon i Ananda Brandão, i avancem cap a un dels eixos del festival: el concert "Homenatge a Marco Polo", segona part del viatge sonor iniciat l'any passat, amb Hespèrion XXI, sota la meva direcció i la col·laboració de músics convidats procedents de Sri Lanka, de la Xina, d'Armènia, de Síria i d'altres països que van formar part de la llegendària Ruta de la Seda.

La diversitat cultural continua ben present amb Orpheus XXI i Waed Bouhassoun, que ens oferiran una commovedora reflexió sobre el "cicle de la vida" a través de músiques rituals d'Orient i d'Àfrica. La mateixa nit, a Santes Creus, recuperarem l'esperit de la dansa i de la improvisació amb "Altre Follie", un dels repertoris més celebrats d'Hespèrion XXI.

El Ricercar Consort de Philippe Pierlot ens sorprendrà amb una relectura per a violes de gamba de l'obra de Francisco Correa de Arauxo, un dels grans noms del barroc ibèric. I la Jove Capella Reial de Catalunya, dirigida per Lluís Vilamajó, ens endinsarà en la profunditat espiritual de la "Missa pro Defunctis" de Cristóbal de Morales, escrita durant la seva etapa a la Capella Sixtina i plena de l'emoció mística pròpia del renaixement hispànic.

Una de les fites d'aquesta edició és també "El demà de l'ahir", una proposta original de dansa i violoncel amb Federica Porello i Daniel Claret, creada durant la residència artística del festival. Aquesta aposta per la creació contemporània i l'acompanyament a nous llenguatges és, també, un dels pilars del nostre projecte.

El Quartet Casals ens oferirà una lectura apassionada de dos mestres del classicisme i el primer romanticisme, Haydn i Beethoven, amb la interpretació de diversos dels seus quartets. A la nit, ens submergirem en l'esplendor del barroc amb la interpretació del "Vespro della Beata Vergine" de Monteverdi, amb La Capella Reial de Catalunya i Le Concert des Nations, sota les estrelles als exteriors del Reial Monestir de Santes Creus.

Un dels concerts més íntims i reveladors d'aquesta edició serà el dedicat a la música de Pèrsia i de l'Iran, amb els reconeguts músics Mehdi Emami i Mostafa Taleb i un conjunt d'excel·lents intèrprets que ens oferiran un viatge sonor a través de l'Antiga Pèrsia i l'actual Iran.

Els grans mestres europeus també hi són presents: "L'Ofrena Musical" de Johann Sebastian Bach, interpretada per Le Concert des Nations; les sonates de Bach i Scarlatti amb Pierre i Marc Hantaï i les obres de Marais, De Visée, Couperin i Bach en una lectura elegant i virtuosa a càrrec d'Enrike Solinís, especialista en tiorba i llaüt.

Finalment, tancarem el festival amb "Canticum pro pacem", un homenatge i un clam per la pau a través d'un recorregut per les músiques dels segles XVII i XVIII, amb Hespèrion XXI, La Capella Reial de Catalunya i Le Concert des Nations. Aquest concert és, també, una crida al record, al diàleg i a l'esperança.

Enguany també incorporem un cicle de conferències que aprofundirà en el valor de la diversitat cultural i humana, amb intervencions de Maria Bartels —que abordarà la mateixa temàtica central del festival—, Kurt Debeuf, Nour Salamehi i, finalment, Maria Joana Virgili i Gasol, que ens oferirà una ponència d'homenatge a Mossèn Clemente, pioner del primer festival a Santes Creus.

I al llarg de la setmana, us convido també a descobrir "El so i la tinta", una exposició visual i sonora molt especial, amb música en viu en diàleg amb la creació plàstica de Frederic Amat, gran artista i dissenyador del cartell del festival d'enguany.

Aquest any celebrem la cinquena edició del festival amb energia renovada, mirant el present i el futur amb la convicció que l'art pot transformar el món. Per això no volem oblidar el terrible sofriment del poble Palestí a Gaza i Cisjordània, un poble que està sent condemnat a una mort imminent per fam, davant la indiferència de les grans potències del món, les úniques que podrien posar fi a aquesta llarga agonia. Amb les músiques de cada concert pregarem cada dia per la fi d'aquest bloqueig infernal.

Que aquests dies siguin, per a tothom, una experiència compartida de bellesa, descoberta i també de solidaritat amb totes les víctimes de guerres i de tots els terrorismes que estan destruint tant la vida d'éssers innocents com els fonaments de la nostra civilització humanística.

Amb tot l'afecte i la meva profunda gratitud,

Jordi Savall
Bellaterra, juliol de 2025

© Edna Guimerà

V FESTIVAL JORDI SAVALL 2025

Amigues i amics,

Organitzar un festival és, en molts sentits, com construir una dramatúrgia escènica. Cal imaginar una arquitectura invisible que doni sentit al conjunt, que generi un relat, un batec intern, un fil emocional que ens guiï a través d'una experiència sensorial i compartida.

Entenc el Festival Jordi Savall com una dramatúrgia viva: una estructura que es construeix a través de la música, la llum, la paraula, el gest i el patrimoni, que aquí esdevé escenografia. Un espai on el públic no és només espectador, sinó part activa d'un procés que implica transformació. En sortim transformats, mai indiferents. És en aquesta capacitat de metamorfosi on hi rau la força de l'art: la de fer-nos més permeables, més conscients. I d'això també en parla l'edició d'enguany entesa com un homenatge a la diversitat. Una diversitat que celebrem des de la música, però que travessa també els accents, els gestos i les tradicions, revelant la riquesa de llengües i cultures d'arreu del món.

En aquest marc, hem concebut una programació artística de la màxima qualitat, amb propostes plenes de sensibilitat i rigor, i amb músics de procedències, estils i tradicions diverses, molts dels quals ja formen part d'una amistat compartida. Aquesta xarxa humana i artística dona encara més sentit al projecte.

Tot això no seria possible sense un engranatge humà sovint invisible però essencial. Gràcies a l'equip de la Fundació CIMA, i en particular a en Raimon Casinos, qui sostenen el projecte des del primer dia. I també als equips de producció, logística, so, disseny i il·luminació, que hi posen tot el seu talent perquè el festival tingui la forma, el so i el color que viureu aquests dies.

Avui, però, també voldria retre un record molt especial a en Xavi Valls, mestre il·luminador i part indestriable del festival. En Xavi ens va deixar fa poques setmanes, però el seu record i presència continuen il·luminant cada espai i cada detall d'aquesta edició.

Gràcies també a l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural, a les treballadores del Reial Monestir de Santes Creus, als ajuntaments, institucions i empreses col·laboradores, i molt especialment al públic i a la comunitat local. Els voluntaris i voluntàries "Amics del Festival" en són una mostra preciosa de complicitat i estima.

Finalment, gràcies a Jordi Savall per la seva confiança. Cinc anys després d'una idea que semblava impossible, celebrem un projecte real, viu i necessari. I també a Maria Bartels, consellera i assessora artística, per la seva mirada atenta i silenciosa, sempre al servei de l'essencial.

Aquest any gaudirem d'una edició única i plena de sentit i d'emoció!

Benvingudes, benvinguts, i gràcies per ser-hi.

Martí Sancliment
Director General del Festival Jordi Savall
Juliol de 2025

CONCERTS MATINALS A LES 12:00h

Divendres, 15 d'agost | Convent de les Arts - Alcover
EL DEMÀ D'AHIR. Un diàleg entre música i dansa
Federica Porello & Daniel Claret (Artistes residents al Festival Jordi Savall 2025)

Dissabte, 16 d'agost | Església de Sant Francesc - Valls
MÚSICA DE PÈRSIA I D'IRAN. Inspiracions & Metamorfosis
Mostafa Taleb Quartet

CONCERTS A LES 19:30h

Dimarts, 12 d'agost | Dormitori - Reial Monestir de Santes Creus
ELS PASSOS PERDUTS. L'essència ancestral d'Europa i d'Amèrica
Pierre Hamon & Ananda Brandão

Dimecres, 13 d'agost | Dormitori - Reial Monestir de Santes Creus
CANTS DEL CICLE DE LA VIDA
ORPHEUS 21 & Waed Bouhassoun, *direcció*

Dijous, 14 d'agost | Dormitori - Reial Monestir de Santes Creus
CLAROBSCURS
Música ibèrica per a violes de gamba
RICERCAR CONSORT & Philippe Pierlot, *direcció*

Divendres, 15 d'agost | **Dormitori** - Reial Monestir de Santes Creus
QUARTETS DE HAYDN & BEETHOVEN
QUARTET CASALS

Dissabte, 16 d'agost | **Dormitori** - Reial Monestir de Santes Creus
TENDREMENT. Música francesa per a tiorba i llaüt
Enrike Solinís, *tiorba & llaüt*

Diumenge, 17 d'agost | **Teatre Principal de Valls** - Valls
BACH & SCARLATTI. Una selecció de sonates per a flauta i clavicèmbal
Pierre Hantaï & Marc Hantaï

CONCERTS A LES 22:00h

Dilluns, 11 d'agost | **Santuari de la Serra** - Montblanc
CONCERT INAUGURAL
ENSEMBLE MEDITERRÀNIA
Carola Ortiz, *veu & direcció*

Dimarts, 12 d'agost | **Plaça de Sant Bernat** - Reial Monestir de Santes Creus
HOMENATGE A MARCO POLO (1254-1324)
LA RUTA DE LA SEDA, 2ª PART (1271-1295).
Xina, Tartària, Armènia, Sri Lanka, Pèrsia, Venècia
HESPÈRION XXI
Jordi Savall, *viella & direcció*

Dimecres, 13 d'agost | **Plaça de Sant Bernat** - Reial Monestir de Santes Creus
ALTRE FOLLIE: L'ART DE LA VARIACIÓ i DE LA IMPROVISACIÓ
HESPÈRION XXI
Jordi Savall, *viola de gamba soprano & direcció*

Dijous, 14 d'agost | **Església** - Reial Monestir de Santes Creus
MISSA PRO DEFUNCTIS. CRISTÓBAL DE MORALES (1500-1553)
JOVE CAPELLA REIAL DE CATALUNYA
Lluís Vilamajó, *direcció*

Divendres, 15 d'agost | **Plaça de Sant Bernat** - Reial Monestir de Santes Creus
VESPRO DELLA BEATA VERGINE. CLAUDIO MONTEVERDI (1567-1643)
LA CAPELLA REIAL DE CATALUNYA
LE CONCERT DES NATIONS
Jordi Savall, *direcció*

Dissabte, 16 d'agost | **Església** - Reial Monestir de Santes Creus
L'OFRENA MUSICAL. JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)
LE CONCERT DES NATIONS
Jordi Savall, *viola de gamba soprano i baixa & direcció*

Diumenge, 17 d'agost | **Plaça de Sant Bernat** - Reial Monestir de Santes Creus
CANTICUM PRO PACEM – GUERRA I PAU
De la Guerra dels Trenta Anys (1618) a la Capitulació de Barcelona
i fi de la Guerra de Successió (1714)
LA CAPELLA REIAL DE CATALUNYA
LE CONCERT DES NATIONS
HESPÈRION XXI
Jordi Savall, *viola de gamba soprano & direcció*

CONFERÈNCIES

Dimarts, 12 d'agost | **18:00h** | **El Casalot de Santes Creus**
La diversitat com a camí cap a la plenitud - Maria Bartels

Dimecres, 13 d'agost | **18:00h** | **El Casalot de Santes Creus**
Per què la guerra? - Koert Debeuf

Dissabte, 16 d'agost | **18:00h** | **El Casalot de Santes Creus**
Una ànima entre pedra i so: l'herència musical de
mossèn Clemente Alpuente
Maria Joana Virgili i Gasol (Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus)

Diumenge, 17 d'agost | **18:00h** | **Institut d'Estudis Vallencs**
Síria en renaixement: esperança i reconciliació en temps de pau
Nour Salameh

AUDICIONS

Del 12 al 17 d'agost | **D'11:00h a 13:00h i de 17:00h a 21:00h**
Capella de Santa Llúcia de Santes Creus

EXPOSICIÓ

Del 12 al 17 d'agost | De 10:00h a 14:00h i de 17:00h a 20:00h
Antic Hospital de Santa Magdalena (Montblanc)

El so i la tinta
Jordi Savall & Frederic Amat

Exposició audiovisual gratuïta

* Amb la col·laboració de Fundació La Caixa i del Festival Musique et Histoire de Fontfreda

Dilluns, 11 d'agost · **22h** | **Santuari de la Serra**

Concert inaugural

Ensemble Mediterrània

Omar Kattan, *percussions*

Carla González, *contrabaix*

Àlex Guitart, *cordes turques*

Hovhannes Karakhanyan, *duduk*

Omran Adrah, *qanun*

Neila Benbey, *veu*

Miriam Encinas, *cordes & flautes*

Carola Ortiz, *veu & direcció*

* Aquest concert ha estat patrocinat per l'empresa SAS en motiu del seu 125è aniversari
* Amb la col·laboració especial de l'Institut Europeu de la Mediterrània

Repertori:

Mera Merose - Cançó tradicional grega

Ya Laure Hobouki - Cançó popular libanesa

Sidi Hbibi - Cançó tradicional judeo-marroquina

Sari Aghjik - Cançó tradicional armènia

Jo tinc una enamorada - Cançó tradicional eivissenca

Kopanitsa alla Turka- Dansa tradicional búlgara

Dera Sore Biçuke - Cançó tradicional kurda

Ya Rayah - Cançó popular algeriana

Si veriash a la rana - Cançó tradicional sefardita

Un cant al nostre mar

Quan em poso a escoltar les músiques que brollen de cada racó del Mediterrani, sento que la història de la humanitat es desplega davant meu en forma de melodia. Sento les veus de les àvies que canten mentre pasten el pa, les danses rituals d'una festa de poble a l'altra banda del mar, el cant d'un exili, d'un amor antic o d'una pregària. El nostre mar, a vegades calmat, a vegades feréstec, ha estat testimoni de milers de vides que han deixat la seva empremta en forma de cançó. Aquest concert és un homenatge a totes elles.

L'Ensemble Mediterrània va néixer fa uns quatre anys com un somni compartit entre l'IEMed, el seu director Senén Florensa i l'activista cultural Martí Sancliment. Aquest projecte va néixer amb el desig de posar en valor la diversitat musical del Mediterrani i de fer-ho a través d'una experiència col·lectiva, viva, arrelada. Som músics de procedències ben diverses, d'Algèria, Turquia, Armènia, Bulgària, Catalunya... i tots hem trobat en aquest projecte un espai d'expressió lliure i de complicitat profunda. Un lloc on l'accent de cada llengua, la pulsació de cada ritme, la modulació de cada veu es respecta i es celebra.

Amb aquest repertori, us convidem a fer un viatge sonor que travessa i desafia les fronteres. Una ruta que ens durà des d'Eivissa a les costes de Beirut, recorrent els sons ancestrals d'Erevan i embolcallant-nos amb les melodies de Grècia i dels Balcans. I entre totes aquestes músiques, també trobareu cançons d'arrel judeo-marroquina, sefardites i cants kurds.

Aquest concert no és només un recital: és també una manera de dir que la convivència és possible i que és bella. Que en la diversitat hi rau la veritable riquesa i que, conscients de les profundes ferides dels nostres temps, la música ens retorna sempre a un lloc comú: el desig de compartir, d'escoltar, de comprendre.

Carola Ortiz, *directora de l'Ensemble Mediterrània*

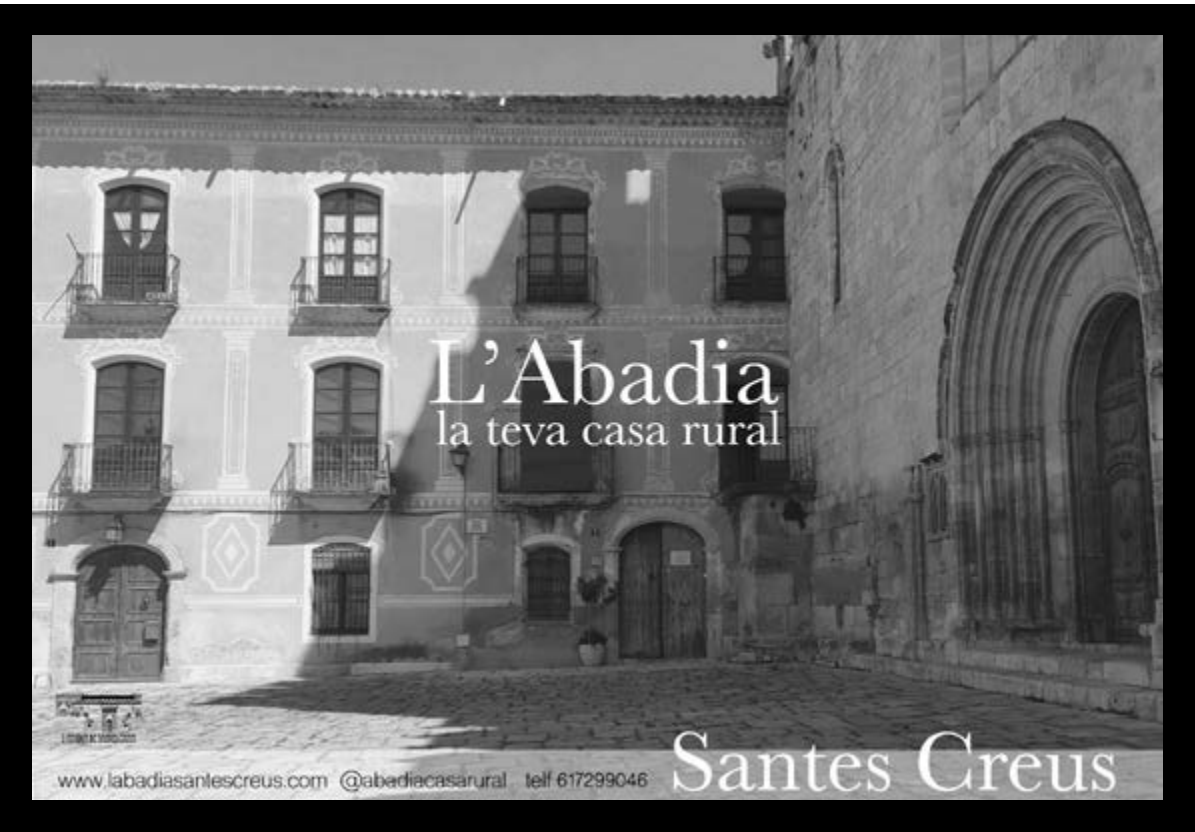

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dimarts, 12 d'agost · 19:30h | Dormitori

Els passos perduts

L'essència ancestral d'Europa i d'Amèrica

Pierre Hamon, *flautes del món*

Ananda Brandão, *percussions tradicionals & veu*

Himne al vent
Breu preludi improvisat
Flauta prehistòrica d'os de voltor, còpia de la flauta trobada a Isturitz (País Basc, 20.000 anys aC.)

Himne al cel
Dansa ritual improvisada
Flauta de Pan feta amb plomes de còndor

Creire m'en fach
Guiraut Riquier (ca.1230-1292)
Frestel (flauta de Pan medieval)

Ballata: *Lucente stella*
Anònim (Itàlia, s. XIV)

La sexte estampie real
Anònim, *Le Manuscrit du Roi* (França, ca.1270-1320)

Istampitta: *Chominciamento di gioia*
Anònim (Itàlia, s. XIV)
Flauta de bec

Istampitta: *Belicha*
Anònim (Itàlia, s. XIV)
Flauta de bec i tambor

Virelai: *Se ma dame m'a guerpi*
Guillaume de Machaut (ca.1300-1377)
Veu i flauta travessera medieval

Lai du Chèvrefeuille
Anònim (França, s. XIII)
Flauta i tambors

Ritual: *Omaggio Kogui* (Colòmbia)
Improvisacions a partir de motius melòdics i rítmics rituals dels amerindis Wiwa i Kogui de Colòmbia
Kuisi (Colòmbia)

Himne al Sol: ***Aa, Sumak Kancakchaska***
Tradicional, recollit a finals del s. XIX a Huanaco (Perú)
Sicu

El Baile del Inca *
Tradicional, recollit a Copacabana (Perú), per Luis Girault (1954)

Pregària per la Mare Terra *
Tradicional bolivià
Sicu

The Butterfly Song
Flauta tradicional Nipmuc (amerindis algonquins)

Lakota lullaby
Cançó de bressol lakota (sioux)
Veu i tambor

Improvisacions amb diversos instruments
de les civilitzacions precolombines d'Amèrica del Sud:

Petita flauta asteca
Ocarines de l'antiga civilització del Golf de Mèxic
Quena Chincha (flauta d'osca de ceràmica
de la civilització Chincha, Perú)
Flauta triple en forma de serp (Mèxic, civilització del Golf)

Improvisació amb flautes de Pan de ceràmica «Antara Nazca»,
sobre les escales originals de la civilització Nazca (Perú, 20 aC / 600 dC)

* Vasos xiuladors (civilització Vicus, Perú, 500 aC / 500 dC)

Un viatge als sons ancestrals

Us convidem a emprendre un viatge sonor oníric a través de les flautes ancestrals i les seves tradicions d'arreu del món. Des de les flautes dobles medievals, hereves de les aulos gregues i romanes, fins a les flautes de tres forats i tambor dels menestrils medievals, encara presents en diverses regions de França i Espanya, o les flautes rituals de Mèxic i el Perú, fetes de ceràmica, os o canya, amb sons que evoquen antigues cerimònies i danses.

Descobrirem també la flauta d'amor dels indis de les planes nord-americanes, buidada amb delicadesa per seduir els esperits, i les flautes prehispàniques que guiaven els rituals en civilitzacions llunyanes. Acompanyades per percussions de pell i fusta, aquestes melodies primordials ens transporten a un univers on el vent, el ritme i la tradició es fusionen per convidar-nos a la meditació, la dansa i la complicitat musical.

«En primer lloc, sigueu una bèstia de l'alè», solia dir, provocant, el flautista i director d'orquestra neerlandès Franz Brüggen a les seves classes magistrals a finals dels anys setanta. El present programa recull aquesta essència desafiant; vol ser una reflexió sobre la força primigènia de la música nascuda de l'alè, conduir-nos al goig més pur i fer-nos còmplices del vincle musical que comparteixen un pare i la seva filla.

Pierre Hamon i Ananda Brandão

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dimarts, 12 d'agost · 22h | Plaça de Bernat Calvó

Homenatge a Marco Polo

La Ruta de la Seda – 2a Part (1271-1295)

Xina, Tartària, Armènia, Sri Lanka, Pèrsia, Venècia

Intèrprets

Manuel Forcano
recitador

Jordi Savall
Viella & direcció

Versió dels textos: *Marco Polo. La descripció del món. Llibre de les meravelles*.
Traducció de Manuel Forcano. Navona 2021.

Hespèrion XXI

Waed Bouhassoun, *cant & oud* (Síria)
Hania Luthufi, *cant* (Sri Lanka)
Nazanin Saveh, *cant* (Iran)
Alfia Bakieva, *violí* (tradició tàrtara)
Aliya Bakieva, *cant & saz* (tradició tàrtara)
Artyom Minasyan, *duduk* (Armènia)
Mostafa Taleb, *kamanche* (Iran)
Hakan Güngör, *kanun* (Turquia)
Lingling Yu, *pipa* (Xina)
Minh Trang Nguyen, *zheng* (Xina)

Víctor Sordo, *tenor*
Lluís Vilamajó, *tenor*
Guillermo Pérez, *organetto*
Efrén López, *llaüt medieval & viola de roda*
David Mayoral, *percussió & campanes*

Concepció del programa: Jordi Savall

Selecció de la música:
Jordi Savall: música occidental
Waed Bouhassoun: música àrab
Alfia Bakieva & Aliya Bakieva: música tàrtara
Lingling Yu: música xinesa
Hania Luthufi & Éfren López: música
de Sri Lanka i Pakistan
Nazanin Saveh: música iraniana
Selecció dels textos: Sergi Grau & Jordi Savall

Alfia Bakieva toca amb un violí
Francesco Rugeri, construït el 1680
a Cremona, Itàlia, cedit per la
Jumpstart Jr. Foundation.

1. **1275/76** Al final de la primera part del seu viatge, els Polo –Niccolò, el pare de Marco, Matteo, l'oncle, i el jove Marco– van arribar a la cort de Kublai Khan a la mítica ciutat de Ciandú [Xanadú].
(1) Música tàrtara Cançó: озын кей, ***«Ailes d'oie»***
LXXV. Aquí descriu la ciutat de Ciandú i el Palau meravellós del Gran Khan.

2. ***ca.* 1276** Els Polo arriben a Cambaluc, l'actual Pequín, capital de l'imperi mongol, i s'instal·len a la Cort de la ciutat. Cambaluc fou seu del tron de Kublai Khan i de la seva Cort, des d'on l'administració civil mongola governava i dictava les noves lleis que substituïen o reformaven les xineses per fer-les compatibles amb els codis imposats per Genguis Khan.
(2) Música xinesa 行街 **Xing jie**
"Caminant feliç pel carrer" (conjunt 合奏**)**
Peça antiga del sud-est de la Xina que celebra i desitja l'harmonia entre la Natura i l'Home.
XCVI. Aquí parla de la ciutat de Cambaluc, de com té gran comerç i és plena de gent.

3. **1279** Alfons X el Savi va compondre les *Cantigas de Santa Maria*.
(3) Alfons X el Savi (1221-1284):
Santa Maria, strela do dia **(Cantigas de Santa Maria, 100)**

4. ***ca.* 1280** Marco Polo s'embarca a la ciutat actual de Chendu per atènyer l'altra riba i continuar el seu camí en direcció sud, ara cap a les muntanyes del Tibet i la província de Yunnan. Més enllà de Yunnan, Marco Polo continua en direcció sud, vers els territoris birmans que les tropes mongoles també havien mig subjugat. Arriba a Caragian…
(4) Cançó dels Pastuns (Pakistan): ***Zarsanga Ro ro keda***
CXX. Aquí descriu encara la província de Caragian.

5. ***ca.* 1280** Marco Polo va passar un temps considerable a Quinsai (l'actual Hangzhou), que ell va descriure com una de les ciutats més grans i magnífiques del món, anomenant-la la "Ciutat del Cel". Un temps després, posa rumb a Çaiton, coneguda com "el Port de les Delícies".
(5) Música tàrtara Dansa: ***Yulyk***
CLVII. Aquí descriu la ciutat de Fugiú.

6. **1281** La batalla d'Homs entre els mamelucs, liderats per Qalawun, i l'Ilkhanat mongol, liderat per Abaqa Khan, va culminar amb una victòria mameluca, posant fi a una altra gran incursió mongola a Síria.
(6) Anònim (Al-Àndalus): *Ya man Laibd Bihi Chamoulo* (moaixakha)

7. **1282** Les "Vespres Sicilianes": un aixecament i una revolta popular de l'illa de Sicília contra la dominació feudal de Carles d'Anjou, rei francès de Sicília i Nàpols.
(7) Anònim mozàrab (s. XI): *Penitentes orate* (planctus)

8. **1282** Marco Polo sembla ocupar el càrrec de governador o oficial de la ciutat de Yangiú, l'actual Yangzhou, fins el 1285.
(8) Música xinesa San Liu 三六**, *«Tres sis»***
CXLV. Aquí descriu la ciutat de Yangiú.

9. **1287** Rabban Sauma i el seu assistent Marcus, ambdós turcoxinesos, visiten Europa com a ambaixadors del khan mongol.
(9) Anònim otomà: Makām-ı Uzzäl Sakîl „Turna" Semâ'î (Mss. Kantemiroglu, 324)

10. **1291** Mort d'Argon a Tabriz, príncep mongol ilkhanida de Pèrsia. Els mamelucs egipcis conquereixen Acre i posen fi a la presència dels croats llatins a Palestina.
(10) Improvisacions vocals sobre un poema de Ṣafi-ad-Dīn al-Ḥillī (poeta iraquià, 1277-1339)

11. **1293** Els mongols envaeixen Java. Vijaya, fill del rei Kertanagara, se sotmet però l'ocupació no serà efectiva. Els Polo visiten Sri Lanka i ressegueixen la costa del subcontinent indi en direcció Pèrsia.
(11) Cançó (Sri Lanka): *Mayura vannama*
CLXXIV. Aquí descriu l'illa de Ceilan.

12. **1294** Mort de Kublai Khan, proclamat Gran Khan l'any 1260 i fundador i primer emperador de la dinastia mongola Da Yuan de la Xina, que significa "Grans orígens".

(12) Música tàrtara Cançó fúnebre: *Umyrzaya*
LXXVI. Aquí parla de tots els fets del Gran Khan, que ara regna i s'anomena Kublai Khan.

13. **1294** Quan els Polo hagueren arranjat la missió que el Gran Khan els havia confiat d'escortar la princesa mongola Kokachin des de la cort de Kublai Khan a la Xina fins a Pèrsia per casar-se amb el kan Arghun, arriben a Tabriz, capital dels ilkhanides de Pèrsia.
(13) Música persa
XXXI. Aquí comença a parlar de la Gran Província de Pèrsia.

14. **1295** Durant el seu viatge de tornada cap a Venècia, els Polo travessen el nord de Pèrsia, Armènia, i arriben a Trebisonda (l'actual Trabzon, a Turquia), on els desposseeixen de molts dels seus béns.
(14) Música armènia: Introducció i dansa
XXIII. Aquí descriu el rei dels georgians i llurs afers.

15. **1298** Marco Polo cau presoner dels genovesos i el tanquen a la presó de Malapaga. A la presó coneix Rustichello da Pisa i, plegats, començaran a redactar *La descripció del món*.

16. **1299** Tractat entre Venècia i els turcs.
(15) Anònim otomà: Makām-ı Hüseynī Sakīl-i Ağa Rıżā
(Mss. Kantemiroglu, 89)

17. **1299** Alliberament de Marco Polo i de Rustichello da Pisa.
(16) Anònim (s. XIII): *Ave, donna santissima*
(Laudario di Cortona, núm. 3)

18. **1324** El dia 8 de gener Marco Polo mor als 70 anys. Serà sepultat a l'església de San Lorenzo. Les possessions de Marco Polo es dividiexen entre les seves tres filles, Fantina, Bellela i Moreta. En el seu testament s'afranqueix el seu esclau tàrtar, Petrus, després de vint anys de servei.
(17) Anònim (s. XIV): *Lamento di Tristano*
(istampitta, plany instrumental)
CCXXXIV. Com el rei Nogai va comportar-se amb valentia.
(18) Anònim (s. XIII):
***O totius Asie Gloria, Regis Alexandria Filia* (conductus)**

Homenatge a Marco Polo, el camí de tornada

Si en l'edició de 2024 del Festival Jordi Savall vam conèixer un Marco Polo adolescent, que seguia els passos del seu pare i el seu oncle amb ulls plens de curiositat, enguany descobrirem un explorador ja adult que, després d'anys d'aventures a terres asiàtiques, emprèn el viatge de retorn —igualment fascinant— cap a casa. Ens embarquem novament en el seguici d'aquest mercader i diplomàtic venecià per descobrir música tàrtara, xinesa, persa, otomana, armènia; per conèixer els costums dels pobles que trobà i deixar-nos captivar pels paisatges que el meravellaren.

Arrenquem a la mítica ciutat de Xanadú, residència d'estiu de Kublai Khan, situada entre rius i muntanyes, construïda amb l'objectiu d'harmonitzar l'ésser humà amb la natura. Tot seguit, ens traslladem a la bulliciosa Cambaluc —l'actual Pequín—, capital de l'imperi mongol i centre neuràlgic de l'administració i de la vida cortesana. Des d'allà, per camins escarpats, arribem a Chendu, porta d'entrada al Tibet, i avancem cap a Yunnan, zona de pas cap a Birmània (avui Myanmar), on Polo descriu pràctiques religioses insòlites, atribuïdes a «mags, encantadors de diables i servidors dels ídols» —probablement monjos budistes.

Després d'aquest periple per l'interior, ressegueixen la costa est de l'imperi, on troben Quinsai, la refinada "Ciutat del Cel", i Çaiton, el vibrant "Port de les Delícies". Al seu pas per Yangiú (actual Yangzhou), Polo probablement ocupa un càrrec administratiu, fruit de la confiança guanyada a la cort del Khan, que encomana als venecians diverses missions diplomàtiques. Una d'aquestes els porta cap a l'oest: l'any 1294 salpen cap a la costa índia per escortar la princesa Kokachin fins a Tabriz, capital dels ilkhanides de Pèrsia. Aquesta serà la darrera missió del Gran Khan, que mor aquell mateix any: els venecians perden el seu protector i decideixen tornar cap a casa.

Travessen Pèrsia i Armènia i arriben a Trebisonda, on són saquejats i perden bona part dels seus béns. Tot i així, segueixen per mar i, ja a tocar de Venècia, es veuen atrapats en el conflicte naval amb Gènova. El 1298, Marco Polo cau presoner a la batalla de Curzola i entre barrots dicta a Rustichello da Pisa un relat que esdevindrà el *Llibre de les meravelles del món*, un dels testimonis de viatge més influents de l'edat mitjana. Alliberat l'any següent, torna a Venècia, on viurà fins a la seva mort, el 8 de gener de 1324, a 70 anys. En el seu testament reparteix les possessions entre les filles —Fantina, Bellela i Moreta— i allibera el seu fidel servent tàrtar, Petrus.

Però mentre els Polo travessaven continents, el món seguia girant: el 1281, els mamelucs derrotaven els mongols a Homs, aturant la seva expansió cap a Síria, i deu anys després, conquerien Acre, posant fi a la presència dels croats llatins a Palestina; paral·lelament, a Sicília, el poble s'alçava contra Carles d'Anjou en les anomenades Vespres Sicilianes. I alhora, l'Europa cristiana florí culturalment: les Cantigas de Santa Maria, les danses italianes del Laudario di Cortona o les composicions de Francesco Landini ens recorden que aquell món medieval no era ni tan fosc ni tan tancat, sinó moltes vegades lluminós i ple d'esperança.

Alba Nogueras

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dimecres, 13 d'agost · 19:30h | Dormitori

Cants del cicle de la vida

Waed Bouhassoun (Síria), *oud, veu i direcció artística*

Orpheus 21

Senny Camara (Senegal), *kora & veu*

Hakan Güngör (Turquia), *qanun*

Shahab Azinmehr (Iran), *tar, setar & veu*

Ranjana Ghatak (Índia), *harmònium & veu*

Neşet Kutas (Turquia), *percussions*

Artyom Minasyan (Armènia), *duduk*

ORPHEUS 21 és un projecte intercultural d'acció pedagògica i creativa, a favor dels joves refugiats i immigrants, concebut i dirigit per Jordi Savall, que ha estat desenvolupat conjuntament entre la Fundació Centre Internacional de Música Antiga i la Saline Royale d'Arc-et-Senans, amb el suport de la Comissió Europea dins el programa Europa Creativa.

El viatge més enllà
Marxa fúnebre (percussió)
Keparou negone – Cançó fúnebre del Senegal
Lamentacions àrab i persa
Surya – Pregària de Krishna de l'Índia
Bingyol – Cançó de l'exili d'Armènia

El naixement és un miracle de la vida
Ayo beyo beyo – Cançó de bressol del Senegal
Dandini, dandini – Cançó de bressol de Turquia
Nani, nani – Cançó de bressol de Tunísia
Jaago Bansiwaare Lalanaa – Bébé Krishna
Tamarine Dashti – Música persa
Çeçen kızı – Dansa instrumental de Turquia, Tanburi Cemil Bey (1873-1916)

Trobar el teu camí a la vida
L'aigua: La ruta de l'aigua – Cançó tradicional del Senegal
Tinc un estimat – Poema de Mansur al-Hallaj (858-922)
Shahr Ashoob Homayoon Shajarian –
Lletra i melodia d'Abd al-Qadir al-Maraghi ibn Ghaybi (s. XIII-XIV)

Cançons de noces
Sayi – Cançó del Senegal
Shader law – Cançó de l'Índia
Ya banatt el mokalla – Cançó del sud de Síria
Ha Ninna – Cançó d'Armènia
Vasunak – Cançó de l'Iran

Cants del cicle de la vida

Tota vida és un cicle que comença i que s'acaba, que se celebra i es plany. I per a cadascun d'aquests moments de pas —viatges simbòlics—, cada cultura té un ritual; els explica amb gestos, paraules i músiques pròpies. Per això, presentar-los en forma de concert és tot un repte. En aquests rituals, la música hi té un paper essencial: acompanya, expressa, uneix. Fa possible compartir tant les alegries com els dols, i sovint ajuda a protegir o canalitzar emocions davant els canvis que comporta la vida.

Les dones, en moltes cultures, són les encarregades d'expressar la tristesa i el dolor. En són exemples l'Antiga Roma o la Grècia actual, on la lamentació és una expressió del dol lligada tradicionalment a la veu femenina; són elles les que han sofert per donar vida i les que canten, ploren i criden més fort. També són les dones les que preparen els nuvis abans del matrimoni i les que els sostenen en aquest moment tan important. Per això, aquest projecte posa el focus en les músiques més que en els músics, i reivindica el paper fonamental de les dones en aquests rituals.

A Orpheus 21, treballem des de la diversitat cultural i l'intercanvi, i és gràcies a això que podem presentar amb veu pròpia aquestes músiques tradicionals de l'Índia, l'Àfrica i el Pròxim Orient. Són cants de benvinguda a l'infant, cançons de bressol, cants de casament, cançons de treball i lamentacions. Sons que acompanyen els moments més decisius de la vida i que traspuen intensitat i força emocional. Aquesta és una experiència que també convida a redescobrir el silenci, que té un paper tan profund com el so —especialment en el moment del naixement d'una criatura o davant d'una pèrdua d'algú estimat.

Waed Bouhassoun

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dimecres, 13 d'agost · 22h | Plaça de Sant Bernat

Altre Follie

L'art de la variació i de la improvisació
De l'Europa antiga al Nou Món

Hespèrion XXI

Enrike Solinís, *guitarra*

Andrew Lawrence-King, *arpa barroca espanyola*

Xavier Puertas, *violone*

David Mayoral, *percussió*

Jordi Savall, *viola de gamba soprano Barak Norman (Londres, ca.1690) & direcció*

Folías antiguas

Anònim (1480) Folía *De la vida deste mundo* (CMP 121)
Anònim (1490) Folías *Rodrigo Martines* (CMP 12)
Diego Ortiz (ca.1510-ca.1570)
Romanesca & Passamezzo moderno (Roma, 1553)

Les antigues tradicions catalanes i sefardites

Anònim (Catalunya) / Jordi Savall *La Mare de Déu*
Anònim sefardita / Jordi Savall *Hermosa muchachica*

Gaspar Sanz (1640-1710)

Jácaras & Canarios
Instrucción de Música sobre la Guitarra Española
(Saragossa, 1674)
(Guitarra)

Grounds & improvisacions

Pedro Guerrero (ca.1520-ca.1560) Moresca
Anònim (s. XVII) Greensleeves to a Ground
Anònim (Tradicional de Tixtla) / improvisacions Guaracha

Les antigues tradicions basques i gallegues

Anònim (Euskal Herria) / Jordi Savall *Aurtxo txikia negarrez*
Santiago de Murcia (1673-1739) Gaita (Còdex Saldívar 4, Mèxic 1720)

Planys i Follies d'Espanya al Nou Món

Anònim, Còdex « Trujillo del Perú » (Lima, 1780)
Tonada del Chimo
Folías criollas *Cachua serranita*

La isla de la Chacona

Anònim (Pedro de Escobar?) *Ninha era la infanta* (1521)
Santiago de Murcia Cumbees (Còdex Saldívar 4)
Lucas Ruiz de Ribayaz (ca.1626-ca.1667)
Chaconas (*Luz y norte*, 1677)
(Arpa)

Variacions & improvisacions

Francisco Correa de Arauxo (1584-1654)
Glosas sobre *Todo el mundo en general* (Alcalá de Henares, 1626)
Anònim / improvisacions Canarios
Antonio Valente (ca.1520-ca.1580) / improvisacions
Gallarda napolitana (Nàpols, 1576) – Jarabe loco (jarocho)

CMP: Cançoner Musical de Palau

L'art de la variació i de la improvisació

L'ús d'un patró melòdic repetit en el registre greu, com a base per a successives elaboracions contrapuntístiques en el registre agut, és una de les primeres formes de música instrumental que es coneixen a Europa. Sorgeix, molt probablement, de la tradició improvisadora dels intèrprets de música de dansa, com la *folía*, d'origen popular i desenvolupada a la península Ibèrica a la fi de l'Edat Mitjana. A finals del segle XVI, fou assimilada pel repertori cortesà, tot i mantenir-se vinculada a personatges populars, com pastors o camperols, que cantaven i ballaven enèrgicament (d'on prové el nom de "folia", que en portuguès vol dir "disbauxa" i "bogeria").

Al principi del segle XVI, el baix de les Follies ja apareix en peces polifòniques recollides al **Cancionero de Palacio**, com un terreny sobre el qual es podrien construir cançons com **"Rodrigo Martínez"** o **"De la vida deste mundo"**. En el seu *Trattado de glosas*, de 1553, **Diego Ortiz** fa servir el baix de la *folía* –com també el de la *Romanesca*, el *Passamezzo Antico* i el *Passamezzo Moderno*– com a esquema harmònic obstinat, que confia al clavecí, i sobre el qual la viola improvisa amb gran virtuosisme.

Altres danses com la ***Morisca*** o ***Perra mora***, de regust àrab en el seu ritme característic de 5/2, apareixen al *Cancionero de Medinaceli*, en una versió atribuïda a Pedro Guerrero. També a Anglaterra, els compositors dels segles XVI i XVII desenvolupen variacions sobre *ostinati*, com el cèlebre ***Greensleeves***, mantenint viva la tradició improvisadora de forma, en ocasions, semblant a la dels continentals.

Del virregnat de Perú prové la ***cachua*** tradicional, de gran interès etnomusicològic, recollida a la fi del segle XVIII pel bisbe Martínez Compañón. Tant si la música és d'origen ibèric com amerindi, hem de recordar el fet que aquesta herència musical multicultural es va desenvolupar per la interacció triangular de la Península, Àfrica i el Nou Món que es van influir mútuament en el context d'una pràctica interpretativa basada principalment en la improvisació, i no en un enfocament purament acadèmic.

Al darrer quart del segle XVII, la *folía* es va estandaritzar, fixant-se en una versió de la línia del baix, associada a un discant. Durant el segle XVIII, esdevingué un dels baixos més populars d'Europa, amb variacions instrumentals de gran virtuosisme.

A més a més d'Ortiz, molts altres compositors peninsulars van fer servir baixos obstinats a obres per a viola de mà, guitarra, clavicèmbal o orgue. **Francisco**

Correa de Arauxo, a la seva *Facultat organica* de 1626, va escollir una melodia de baix més llarga per crear extraordinàries variacions: ***Todo el mundo en general***. Una altra dansa molt difosa fou els ***Canarios***, possiblement sorgida a les illes Canàries. Malgrat ser descrites com a "bàrbares" o "immorals", aquestes danses esdevingueren números cortesans que s'adequaven al gust barroc, tot perdent part del seu caràcter popular inicial, però mantenint-se com a elements centrals del repertori instrumental europeu.

Els compositors italians de finals del manierisme i principis del barroc, com **Antonio Valente**, de qui ens ha arribat la **Gallarda Napolitana** (*Intavolatura de cimbalo*, 1576), van cultivar àmpliament les variacions instrumentals sobre baixos obstinats. També en són exemples les col·leccions de Rossi, Marini o Merula.

Com en molts gèneres dels segles XVI i XVII, aquestes variacions eren creades per virtuosos que demostraven el seu domini tècnic i la seva capacitat improvisadora. Per tant, les partitures només representaven un versió possible, semblants a un enregistrament en directe de jazz d'avui en dia. Així, la recerca d'autenticitat en la interpretació moderna ha de recuperar aquesta espontaneïtat creativa, com fa aquest programa, que inclou fins i tot una improvisació col·lectiva real.

Jordi Savall i Rui Vieira Nery,
extracte dels textos del CD

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dijous, 14 d'agost · 19:30h | Dormitori

Clarobscurs

Música ibèrica per a violes de gamba

Ricercar Consort

Philippe Pierlot, *viola de gamba soprano & direcció musical*

Myriam Rignol, *viola de gamba tenor*

Clémence Schiltz, *viola de gamba baixa*

Lucile Boulanger, *viola de gamba baixa*

Francisco Correa de Arauxo (1584-1654)
Tiento de primero tono
Facultad organica, núm. 13 (Alcalá de Henares: Antonio Arnao, 1626)

Sebastián Aguilera de Heredia (1561-1627)
Salve de 1º tono por *delasolre*

Antonio de Cabezón (1510-1566)
Diferencias sobre el "Canto llano del Cavallero"
Hernando de Cabezón (1541-1602): *Obras de musica para tecla, arpa y vihuela*
(Madrid: Francisco Sanchez, 1578), núm. 79

Diferencias sobre la Gallarda Milanesa
Obras de musica para tecla, arpa y vihuela, núm. 78

Francisco Correa de Arauxo
Tiento tercero de sexto tono, sobre la primera parte de la "Batalla de Morales"
Facultad organica, núm. 23

Joan Cabanilles (1644-1712)
Pasacalles de 1º tono, WSC 48
Libro de obras de organo,
Biblioteca de Catalunya, E-Bcd, M 386, núm. 48 (1722)

Francisco Correa de Arauxo
Segundo tiento de quarto tono por *elami* a modo de cancion
Facultad organica, núm. 16

Tiento de quarto tono
Facultad organica, núm. 15

Tiento de medio registro de tiple de decimo tono
Facultad organica, núm. 36

Joan Cabanilles
Folías 1º tono, WSC 152
Versets, tientos, gallardes, folies, etc., per a orgue,
Biblioteca de Catalunya, E-Bcd, M 387, núm. 117 (1695)

Francisco Correa de Arauxo
Quarto tiento de quarto tono
Facultad organica, núm. 18

Tres Glosas sobre el canto de la Immaculada Concepcion
Facultad organica, núm. 69

Tiento de quinto tono
Facultad organica, núm. 5

Libro de Tientos y Discursos de Música practica, y theorética de Organo, intitulada Facultad organica

Un títol monumental per a una obra monumental, d'un compositor que, fins on sabem, només té un sol llibre publicat. Francisco Correa de Arauxo va ser organista de San Salvador i de la catedral de Sevilla, així com de les catedrals de Jaén i Segòvia. El 1626 va publicar aquest llibre amb aquest títol, la seva única publicació.

Des del punt de vista musicològic, aquesta obra és de gran importància, ja que ens ofereix una visió del desenvolupament de la música d'orgue a Espanya en la transició del Renaixement al Barroc. Conté setanta peces, ordenades de manera clara segons el grau de dificultat. Correa de Arauxo considerava aquesta obra no només com una publicació musical, sinó també com un mètode pedagògic.

La forma més important és el *tiento*, un terme derivat del verb *tentar*, que significa 'provar'. Literalment, es tracta de provar com sona. Igual que a Itàlia la paraula *toccata* significa literalment 'tocar la tecla'. Sovint, el *tiento* comença amb una secció lenta en què es presenten les diferents veus, i després la peça continua com una fuga o una mena de toccata.

Correa de Arauxo utilitza formes diverses, en funció del nivell de dificultat de cada peça. També recorre a obres d'altres compositors. Així, la segona peça del programa s'inspira en un tema d'una missa de Cristóbal de Morales, que al seu torn havia pres el tema del compositor francès Clément Janequin. Aquest costum de reutilitzar temes d'altres era habitual entre molts compositors renaixentistes i barrocs. Per exemple, *La dama me demanda* d'Antonio de Cabezón està relacionada amb la cançó d'amor francesa *Belle qui tient ma vie*. Cabezón té un lloc destacat en aquest programa perquè va ser el primer a compondre per a teclat d'aquesta manera, i en aquest sentit va ser una font d'inspiració per a Correa de Arauxo.

Tota la música que escoltarem avui està pensada originalment per a teclat. Tanmateix, a Espanya era habitual que també s'interpretés en grans conjunts instrumentals. A les grans esglésies, per exemple, ho feien conjunts de vents, mentre que en entorns domèstics podia tocar-se amb un *consort* de gambes. Aquesta música s'adapta molt bé a aquests formats perquè l'escriptura és polifònica: cada veu és igual d'important, com era propi del Renaixement. Aquesta pràctica no es va aturar quan al voltant de 1600 va aparèixer l'estil barroc; a la península Ibèrica fins i tot al segle XVIII es continuava mantenint viva la polifonia.

Marcel Bijlo

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dijous, 14 d'agost · 22h | Església de Santes Creus

Missa Pro Defunctis

Cristóbal de Morales (1500-1553)

Jove Capella Reial de Catalunya

Daniel Folqué, *contratenor*

Ferran Mitjans, *tenor*

Martí Doñate, *tenor*

Francesc Ortega, *barítion*

Oriol Mallart, *baix*

Marc Díaz, *orgue*

Lluís Vilamajó, *direcció*

Cristóbal de Morales (ca. 1500-1553)

Missa pro Defunctis
(Roma, 1544)

Motet
Circumdederunt me

Introitus
Requiem æternam
V/. *Te decet hymnus, Deus, in Sion*
Requiem æternam

Kyrie
Kyrie – Christe – Kyrie

Graduale
Requiem æternam
V/. *In memoria æterna erit justus*
Non timebit
Requiem æternam

Sequentia
Dies irae, dies illa
Pie Jesu Domine

Pere Alberch Vila (1517-1582)
Tiento XII (orgue)

Offertorium
Domine, Jesu Christe
V/. *Hostias et preces tibi*
Quam olim Abrahæ

Sanctus
Sanctus – Benedictus

Agnus Dei

Communio
Lux æterna luceat eis
V/. *Requiem æternam*

Motet
Circumdederunt me

La Missa Pro Defunctis de Cristóbal de Morales

Des de ben aviat, la litúrgia dedicada als difunts va tenir un pes important entre les autoritats eclesiàstiques hispàniques i els compositors religiosos de la Península. Al llarg de l'Edat Mitjana, d'acord amb les descripcions documentals conservades, la mort d'un gran senyor solia anar acompanyada per impressionants cerimònies de dol, on destacava el *planctus*, un cant monòfon de lamentació allargassada, accessòria, de la qual s'han conservat diversos exemples.

Quan el Rèquiem va començar a ser escrit en estil polifònic, al final del segle XV, els músics hispànics van ser dels primers que van adoptar aquesta pràctica sistemàticament; gairebé cada gran compositor peninsular de llavors va deixar escrita almenys una versió polifònica de la *Missa pro defunctis*. L'ambient místic i feixuc que dominava bona part de la cultura hispànica durant aquest període hi tindria una influència directa. De fet, el contingut altament dramàtic dels texts del Rèquiem reflecteix els temors i dubtes d'aquella societat: la fugacitat del temps, la fragilitat de la vida, el misteri entre la mort i l'eternitat, la culpa davant Déu, el Judici Final i la súplica per obtenir la misericòrdia divina.

La *Missa pro defunctis* a cinc veus de Cristóbal de Morales es va publicar el 1544 a Roma dins el *Missarum liber secundus*. El 1552, es va reimprimir a Lió i se'n conserven còpies manuscrites a Madrid (Biblioteca dels Ducs de Medinaceli), Munic (Bayerische Staatsbibliothek) i Toledo (Arxiu de la Catedral). Tot i que no sabem la data exacta de composició, probablement es va escriure durant la seva estada a Roma com a cantor de la capella papal, un càrrec que va ocupar de l'1 de setembre de 1535 fins a l'1 de maig de 1545.

L'obra segueix l'estructura típica del gènere: Introit, Kyrie, Gradual, la darrera part del *Dies irae* (el *Pie Jesu Domine*), Ofertori, Sanctus (amb *Benedictus*), Agnus Dei i Communio (*Lux aeterna*, amb el vers *Requiem aeternam*). La composició està escrita per a soprano, dues contralts, tenor i baix, amb algunes seccions adaptades a menys veus. Cada part obre amb la seva entonació gregoriana, i la melodia del cant original és assumida per una de les veus (normalment el soprano) i cantada al llarg de tot el moviment amb valors llargs, mentre les altres veus teixeixen al dessota una xarxa de contrapunt.

La textura és fonamentalment imitativa, amb motius extrets del cant, però el moviment rítmic és pausat i tranquil, tot i alguna ambigüitat mètrica per l'ús de ritmes creuats. El baix, sovint amb quartes i quintes, rarament par-

ticipa de la imitació, però aporta solidesa harmònica, creant contrast amb els moments en els quals l'escriptura és més homofònica. En tot cas, però, hi predomina un estil melismàtic i només algunes parts presenten un estil declamatori.

Morales evita els efectes dramàtics o madrigalístics i opta per crear, en cada secció, una atmosfera emocional i coherent. L'harmonia mostra preferència per terceres i sextes menors, així com un ús moderat però efectiu de les suspensions i altres dissonàncies, anticipant les recomanacions del teòric italià Zarlino per crear un to planyívol. En general, el Rèquiem és una obra de dimensions autènticament magnífiques, però tanmateix de caire auster, sobri i introspectiu, com si Morales volgués aproximar-se a la temàtica de la mort de la manera més discreta i reverent possible, ben allunyada de qualsevol mostra mundana d'enginy i virtuosisme, sinó plena d'emoció sentida.

Morales va escriure dues obres més en relació amb la litúrgia dels difunts: una segona *Missa pro defunctis*, per a quatre veus, i diverses peces polifòniques per a l'*Officium deffunctorum*. En totes, ofereix una reflexió severa, poderosa i densa sobre els misteris de la vida i la mort, i deixa un llegat musical de gran valor per a la cultura religiosa europea i hispànica del segle XVI.

Rui Vieira Nery
Alia Vox, Ref. AV9867 A/C
Traducció: Gilbert Bofill i Ball
Text adaptat

ALCOVER

Divendres, 15 d'agost · 12:00h | Convent de les Arts

El demà de l'ahir

Un diàleg entre música i dansa

Federica Porello, *creació & dansa*
Daniel Claret, *creació & violoncel*
Leonor Castro, *assistent de direcció*
Sergio Camacho, *espai sonor*
Xavier Moreno, *disseny de llums*

Aquest projecte és una producció del Festival Jordi Savall desenvolupada en residència artística al Convent de les Arts d'Alcover i amb la col·laboració de la Fundació Banc Sabadell.

Selecció de:

Giovanni Battista degli Antonii (1636-1698)
Ricercate sopra il violoncello o' clavicembalo, Op. 1 (1687)

Domenico Gabrielli (1651-1690)
Ricercari, canone e sonate per violoncello (1689)

Georg Philipp Telemann (1681-1767)
Sonata en Re major per a viola de gamba (versió per a violoncel),
Der getreue Music-Meister, Lektion 15-16, núm. 45 (1728), TWV 40:1

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Suites per a violoncel sol, BWV 1007-1012 (1717-23)

Jean-Louis Duport (1749-1819)
21 estudis,
Essai sur le doigté du violoncelle, et sur la conduite de l'archet (1806)

György Kurtág (1926)
19 Jelek, játékok és üzenetek (Signes, jocs i missatges)
per a violoncel sol (1987–2008)

Espai sonor basat en les *Piae cantiones* (anònimes)
i música de Kaija Saariaho (Helsinki, 1952-2023).
Textos d'Etel Adnan (1925-2021) i Derek Owens.
Agraïment especial: Pep Aymerich

Un diàleg entre música i dansa

El demà d'ahir és una manera d'habitar espais sentint-ne la seva vibració, silenci i història, a través del gest, del so i de la paraula. És aparèixer en un moment de la seva existència i conviure-hi durant un temps.

Per a això, ens acompanya música essencialment del Barroc, que dialoga amb l'espai i el temps, des dels primers *ricercare* escrits per a violoncel sol fa més de tres segles fins a creacions dels nostres dies: músiques tan distants en el temps, però tan properes en essència. La senzillesa i profunditat les uneix. I pel camí, el misteri, la pausa i la fragilitat s'entrellacen amb la fluïdesa, el discurs i el foc.

La peça travessa per reflexions sobre el temps, la memòria i la pertinença, inspirades majoritàriament en les obres de la poeta libanesa Etel Adnan.

Daniel Claret i Federica Porello

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Divendres, 15 d'agost · 19:30h | Dormitori

Quartets de Haydn i Beethoven

Quartet Casals

Vera Martínez, *violí*
Abel Tomàs, *violí*
Cristina Cordero, *viola*
Arnau Tomàs, *violoncel*

Joseph Haydn
Quartet de corda en Re major, op. 76, núm. 5, Hob. III:79 (1796-97)

1. Allegretto
2. Largo cantabile e mesto
3. Minuet - Trio
4. Finale. Presto

Ludwig van Beethoven
Quartet de corda núm. 13 en Si bemoll major, op. 130 (1825-26), amb «Gran Fuga» op. 133

1. Adagio ma non troppo - Allegro
2. Presto
3. Andante con moto ma non troppo
4. Alla danza tedesca. Allegro assai
5. Cavatina. Adagio molto espressivo
6. Finale. Gran Fuga (Op. 133)

Plenitud clàssica i transgressió romàntica

El Quartet Casals, una de les formacions de cambra més reconegudes internacionalment, ens convida a un viatge apassionant a través de dues de les obres més significatives del repertori per a quartet de corda; un diàleg entre dues obres pràcticament testementàries que ens apel·len des de la plenitud clàssica o des de la transgressió romàntica. Mestre i alumne, malgrat tenir llenguatges totalment distints, comparteixen estructures i esperit formal, l'intercanvi constant entre veus i el joc temàtic, les sorpreses harmòniques i els canvis sobtats i, en el cas que ens ocupa, molt especialment, la profunditat expressiva dels moviments lents.

El programa s'inicia amb la lluminositat i l'elegància del Quartet en Re major, Op. 76 núm. 5 de Joseph Haydn, considerat el pare del gènere i un referent indiscutible per a qualsevol formació cambrística. Aquesta obra forma part de la seva última sèrie de quartets, dedicada al comte Erdödy; composta el 1797, és coneguda com el *Quartet fúnebre*, denominada com a tal justament pel seu segon moviment, un *largo* pausat i melangiós que, com avançàvem, anticipa la intensitat emocional de la peça següent. Tot i així, també presenta moments de gran vitalitat i energia, i encara reserva el seu toc d'humor característic pel final.

A continuació, la formació abordarà el Quartet núm. 13 en Si bemoll major, Op. 130 de Ludwig van Beethoven, una de les seves creacions més visionàries, escrita entre el 1825 i 1826, pocs mesos abans de morir. Originalment conclosa amb la monumental *Gran Fuga*, Op. 133 —qualificada per Stravinsky com "eterna contemporània"—, aquesta obra va desconcertar el públic de l'època per la seva complexitat. Tot i que Beethoven va acabar cedint a les pressions de l'editor i va escriure un final alternatiu més lleuger, avui dia molts intèrprets —com la formació que protagonitza aquesta vetllada— opten per recuperar la versió original, amb la fuga com a desenllaç natural d'aquesta obra revolucionària.

Alba Nogueras

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dissabte, 15 d'agost · 22h | Plaça de Sant Bernat

Vespro della Beata Vergine

Claudio Monteverdi (1567-1643)

Amb el suport financer de la Direction Régionale des Affaires Culturelles Occitanie.

SOLISTES
Monica Piccinini, *soprano*
Anna Piroli, *soprano*
Andrea Gavagnin, *contratenor*
Daniel Folqué, *contratenor*
Ferran Mitjans, *tenor*
Martí Doñate, *tenor*
Marco Saccardin, *barítón*
Mauro Borgioni, *barítón*
Guglielmo Buonsanti, *baix*

LA CAPELLA REIAL DE CATALUNYA
Alice Borciani, Maëlys Roninne, *soprano*
Gerson Coelho, Oriol Guimerà, *tenor*
Oriol Mallart, *baix*

Lluís Vilamajó, *preparació del conjunt vocal*

LE CONCERT DES NATIONS
Pierre Hamon, Sébastien Marq, *flautes de bec*
Clément Formatche, Clément Gester, Lluís Coll, *cornettos*
Daniel Lasalle, Elies Hernandis, Fabien Dornic, *trombons*
Manfredo Kraemer, Guadalupe del Moral, *violins*
David Glidden, *viola*
Elizabeth Rumsey, *viola de gamba baixa & lira de gamba*
Balázs Máté, *baix de violí*
Xavier Puertas, *violone*
Chiara Granata, *arpa*
Josep Maria Martí, *tiorba*
Matthias Spaeter, *chitarrone*
Marco Vitale, *orgue*
Michael Behnringer, *clavicèmbal*

Jordi Savall, *direcció*

Claudio Monteverdi
(1567-1643)

VESPRO DELLA BEATA VERGINE
da concerto composta sopra canti fermi
***Sanctissimae Virgini Missa senis vocibus ac Vesperae pluribus decantandae,* núm. 2**
Venècia: Ricciardo Amadino, 1610
SV 206

Intonatio: Deus in adiutorium
Responsorium: Domine ad adiuvandum
Psalmus 109: Dixit Dominus
Concerto: Nigra sum
Psalmus 112: Laudate pueri
Concerto: Pulchra es
Psalmus 121: Laetatus sum
Concerto: Duo Seraphim
Psalmus 126: Nisi Dominus

Concerto: Audi coelum
Psalmus 147: Lauda Jerusalem
Sonata sopra "Sancta Maria"
Hymnus: Ave maris stella
Magnificat

Vespres de Monteverdi

Durant la seva etapa a Màntua (1590/91-1612), Monteverdi va publicar una única gran obra sacra, una col·lecció monumental dedicada al papa Pau V, amb l'esperança d'obtenir un càrrec de prestigi a Roma. El títol original indicava que incloïa música acabada de compondre, començant per una missa a sis veus "adequada per a les capelles eclesiàstiques" (és a dir, *a cappella*), i seguida d'unes *vespres* a més de sis veus (fins a deu) amb parts instrumentals que en alguns moments arriben a vuit, juntament amb alguns "concerts" sacres. Tot plegat dedicat a la Verge i pensat per a les seves festivitats principals: el naixement (8 de setembre), l'anunciació (25 de març) i l'assumpció (5 d'agost).

Després de la missa "*In illo tempore*" —escrita *a capella* i de forma paròdica (és a dir, reutilitzant de forma lliure i fantasiosa materials previs)—, l'obra continua amb 14 peces de tipus *da concerto*, per a veus amb instruments. Algunes són pròpiament litúrgiques, d'altres tenen una funció més decorativa, i això ha fet pensar a alguns estudiosos que el conjunt és poc homogeni. Tanmateix, hi ha qui defensa que aquests motets i la "sonata" poden entendre's com a substituts de les antífones entre salms, cosa que donaria unitat a l'obra i permetria adaptar-la a qualsevol festivitat mariana, sense estar lligada a una en concret. Així, també podria veure's com una mostra de devoció més lliure i no necessàriament sotmesa al cànon litúrgic.

L'obra manté una coherència interna, fins i tot tipogràfica, i una estructura clara: dedicada a les solemnitats de la Verge, està organitzada de manera variada, però compacta, amb un ordre molt rigorós. Això la fa poc pràctica, però cal recordar que Monteverdi no buscava una obra funcional ni de fàcil ús, sinó un volum de presentació pensat per impressionar, destinat a mostrar el seu talent com a mestre de capella d'una gran cort. És per això que hi va abocar tota la seva tècnica i creativitat, configurant un ritual majestuós, i per tant genèric i indeterminat.

Monteverdi combina l'estil monòdic tradicional amb una expressivitat rica i imaginativa, pròpia del madrigal, creant imatges sonores que acompanyen el text. D'una banda, fa servir les tècniques més modernes del moment: veus amb instruments, baix continu, cant a veu sola, polifonia amb duets i trios, ritmes vius i un caràcter "parlant" amb figuracions sil·làbiques i notes repetides. De l'altra, integra i renova recursos tradicionals, com la polifonia flamenca, els cors partits o el *faux bordon*. Tant el *Vespro* com la missa *In illo tempore* són una síntesi imponent de formes i tècniques, una celebració poderosa de la inventiva i el domini musical de Monteverdi.

Paolo Fabbri
Alia Vox, Ref. AVSA9855A+B
Text adaptat

VALLS

Dissabte, 16 d'agost · 12:00h | Església de Sant Francesc

Música de Pèrsia i d'Iran

Mehdi Emami, *veu & percussió*
Saina Zamanian, *tār*
Tristan Driessens, *oud*
Mostafa Taleb, *kamanche*

Avaz-e Abou-ata (peça d'obertura)
Diàleg improvisat i mètric entre cantant i instruments

Chahar-mezrab
Peça instrumental composta per Abolhasan Saba (1902-1957) en maqam *Abou-ata*

Tasnif-e Yatimak
Peça vocal mètrica composta per Saina Zamanian

Saz va Avaz
Modulació al maqam *Bayat-e Zand*

Solo de kamanche
Desenvolupament del maqam *Bayat-e Zand*

Zarbi-Khani
Basat en *tasnifs* precomposts del s. XVIII

Avaz-e Rast
Improvisació en maqam *Rast*

Tasnif
Peça vocal mètrica antiga en maqam *Rast* (s. XV)

Solo de tār
Modulació al maqam *Esfahan*

Pishrow-e Zarbeyn
Peça en maqam *Bozorg*, composta per Dimitrie Cantemir (1673-1723)

Avaz
Modulació al maqam *Abou-ata*

Tasnif "Del Havas"
Peça composta per Aref Qazvini (1882-1934)

La tradició musical Persa

El cantant Mehdi Emami, conegut per la seva gran destresa en les tècniques vocals tradicionals iranianes, actuarà al costat de Mostafa Taleb, mestre del kamancheh; Saina Zamanian, una jove promesa del tār amb una sensibilitat virtuosa; i Tristan Driessens, reconegut intèrpret de l'oud. Junts ens conviden a endinsar-nos en la riquesa sonora de la música antiga persa, posant en relleu la seva complexitat formal i la seva bellesa expressiva.

Aquesta proposta musical, arrelada en la tradició persa més antiga, parteix d'una estructura basada en els modes —els maqams— i en ritmes molt particulars, que donen forma a les peces durant el procés de creació. El sistema modal iranià incorpora també una sèrie de patrons rítmics destinats a la percussió, coneguts com a *usūl*. Amb el pas dels segles, aquests patrons s'han transmès oralment, sovint imitant l'*'aruz*, el sistema mètric que estructura gran part de la poesia clàssica persa.

Tot i que l'*'aruz* ha estat durant segles l'eix central del ritme, aquest concert vol posar en valor la flexibilitat i la llibertat rítmica pròpies de la música persa, capaç d'adaptar-se i transformar-se dins dels seus marcs formals. Tindran un paper destacat el *Zarbi-Khani* —el cant rítmic basat en la improvisació sobre patrons— i el *Saz va Avaz*, una forma de diàleg lliure i improvisat entre la veu i l'instrument, fonamentat en els modes tradicionals.

Més que una mirada nostàlgica al passat, aquest concert vol ser una celebració viva d'una música que, tot i la seva llarga història, manté intacta la capacitat d'emocionar, sorprendre i inspirar. Una invitació a viure l'essència de la tradició persa des de l'actualitat.

Mostafa Taleb

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dissabte, 16 d'agost · 19:30h | Dormitori

Tendrement

Música francesa per a tiorba i llaüt

Enrike Solinís, *tiorba & llaüt*

Suite en Re Major	**Robert de Visée (1652-1730)**
Prélude	
Allemande	
Courante	
Sarabande	
Gracieusement	François Couperin (1668-1733)
Chaconne des Harlequins	Jean-Baptiste Lully (1631-1687)

Suite en La menor	**Robert de Visée**
Prélude	
Allemande	
Gavotte	
Les pleurs	
Chaconne	
Mascarade	

Suite en Re menor	**Jean-Philippe Rameau (1683-1764)**
Allemande, RCT 2, núm. 1 (1724)	
Gigue en rondeau, RCT 2, núm. 3 (1724)	
Les tendres plaintes, RCT 3, núm. 1 (1724)	
Le rappel des oiseaux, RCT 2, núm. 4 (1724)	

Suite en Re menor	**Henry Purcell (1659-1695)**
Almand (very slow)	
Corant	
Hornipe	
Sefauchi's Farewell, Z. 656 (1687)	
Rondeau, Z. 570, núm. 2 (1695)	

Suite en Sol major	**Robert de Visée**
Prélude	
Allemande	Estienne Le Moyne (fl.1680-1723)
Les Sylvains	François Couperin
Forlane	François Couperin
Air pour les Zephirs	Jean-Philippe Rameau
Les Bergeries	François Couperin
Chaconne	

El Barroc per a tiorba i llaüt

La música del Barroc europeu fou profundament sensible a l'ànima humana. Més enllà d'una estètica de l'ornament i el virtuosisme, fou un art dels afectes, del moviment intern, del murmuri que toca allò invisible. En aquest programa titulat *"Tendrement"* —paraula que en francès evoca suavitat, dolcesa, i una tendresa que ressona també en allò íntim— ens acostem a aquest món delicat a través de la tiorba i el llaüt, instruments que ens parlen a cau d'orella i ens arriben al cor.

La malenconia —no com a tristesa, sinó com a contemplació, com a bellesa suspesa— fou un dels afectes més valorats en el Barroc. I cap instrument l'expressa amb tanta veritat com el llaüt; el seu so sembla sorgir directament del silenci. Avui en dia, quan estem marcats pel soroll, la pressa i l'estrès, submergir-se en aquesta música és gairebé un acte de resistència: aturar-se, escoltar, respirar. Deixar que aquestes peces, nascudes fa més de tres segles, ens parlin encara avui amb profunda humanitat.

El programa recorre obres de grans compositors francesos com Robert de Visée, François Couperin, Jean-Philippe Rameau i Jean-Baptiste Lully, alternant danses de cort, preludis introspectius i petites joies de teatre musical. Moltes d'aquestes obres foren concebudes o adaptades per a la tiorba pel mateix de Visée —intèrpret a la cort de Lluís XIV— i avui troben nova vida a través de la interpretació i sensibilitat d'Enrike Solinís.

Tendrement és una invitació a escoltar amb atenció i delicadesa, a habitar un altre temps: un on cada nota importa, on el silenci té sentit, i on la música no busca impressionar, sinó commoure.

Enrike Solinís

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Dissabte, 16 d'agost · 22h | Església

L'Ofrena Musical

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Le Concert des Nations

Pierre Hantaï, *clavicèmbal*
Marc Hantaï, *flauta travessera*
Manfredo Kraemer & Guadalupe del Moral, *violins*
Clémence Schiltz, *viola de gamba baixa*
Balázs Máté, *violoncel*
Xavier Puertas, *violone*

Jordi Savall
Viola de gamba soprano & direcció

Amb el suport financer de la Direction Régionale des Affaires Culturelles Occitanie.

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Ofrena Musical - BWV 1079

Regis Iussu Cantio Et Reliqua Canonica Arte Resoluta
Thematis Regii Elaborationes Canonicae

Thema Regium

Ricercar a 3 (clavicèmbal)

Canon perpetuus super Thema Regium (7)
Canon 2 a 2, Violini in unisono
Canon 1 a 2 "cancrizans" (clavicèmbal)
Canon 3 a 2, per motum contrarium

Ricercar a 6 (clavicèmbal)

Canon 4, per Augmentationem, Contrario Motu (A)

Sonata sopr'Il Soggetto Reale
Largo – Allegro – Andante – Allegro

Canon 9 a 2, Quaerendo invenietis A (clavicèmbal)
Canon 5 a 2, per Tonos 'Ascendenteque Modulatione ascendat Gloria Regis'
Canon 9 a 2, Quaerendo invenietis B (clavicèmbal)

Fuga canonica in Epidiapente (6)
Canon 4, per Augmentationem, Contrario Motu (B)
Canon perpetuus (8)
Canon a 4 (10)

Ricercar a 6 (Versió ensemble)

L'Ofrena musical

L'Ofrena musical (1747), juntament amb la *Missa en si menor* (1748/49) i *L'Art de la funga* (1749) responen a la idea que va ocupar Johann Sebastian Bach durant els últims anys de la seva vida: deixar al món un autèntic Testament. Les tres obres sintetitzen a la perfecció el seu saber i el seu talent en l'art de la composició, i especialment en el del contrapunt, la seva fenomenal capacitat inventiva i el seu extraordinari sentit de la forma, de l'estructura i del nombre. Aquestes obres mestres són la prova que Bach va sortir airós dels reptes més ardus, sense perdre en cap moment l'expressivitat i l'eloqüència musical que, fins i tot en els moments més elaborats i més complexos de la seva creació, s'erigeixen en l'element comú i determinant del seu discurs musical.

Els canvis en el gust musical que es produeixen després de la mort de Bach, i que desemboquen en una música més galant, una música més lleugera que perdurarà fins al romanticisme, faran que quedi incomprès, durant molt de temps, fins a arribar a la nostra mateixa època, el sentit profund de les esmentades obres, considerades injustament purament teòriques: "obres de lectura i no per escoltar". Tornades finalment al lloc que per justícia els correspon, l'*Ofrena musical* i *L'Art de la fuga* no posseeixen tan sols un esplèndid vigor quant a la seva composició i a la riquesa de la textura contrapuntística, sinó que gaudeixen d'un valor i d'una expressivitat musical, d'una puresa i una profunditat rarament igualades, així com una modernitat que no deixa de sorprendre'ns.

La lectura que hem volgut fer d'aquestes dues fites de la música instrumental pura, parteix de l'equilibri necessari entre la visió global de la forma i la indispensable aportació creativa individual de cada solista, que en cap moment oblida que Bach va ser també un gran improvisador. És precís tornar aquesta música a la seva justa dimensió *ex tempore*, origen mateix de la seva concepció, posant en evidència la síntesi perfecta entre l'estructura formal i el contingut emotiu d'aquestes obres mestres de la música de tots els temps.

Fins i tot 250 anys després, el misteriós corrent que és el talent de Bach continuarà emportant-nos fins a les profunditats de l'ànima i, com diferents miralls encantats, els *ricercares*, les sonates, els cànons, les fugues i els contrapunts de Bach seran la font inesgotable d'un viatge espiritual i estètic que ha de conduir-nos a uns confins únics, on l'ésser humà i la seva dimensió divina s'interpel·len i, de vegades, s'uneixen harmoniosament.

Jordi Savall
Venècia, 23 de juliol de 2001

Conca de Barberà

DENOMINACIÓ D'ORIGEN

CARÀCTER ÚNIC

TRE PAT

DO-Conca-de-Barberà @DOConcaBarbera DOConcaBarbera

Generalitat de Catalunya

WINE in MODERATION EU
Art de Vivre

VALLS

Diumenge, 17 d'agost · 19:30h | Teatre Principal de Valls

Bach i Scarlatti

Una selecció de sonates per a flauta i clavicembal

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Domenico Scarlatti (1685-1757)

Pierre Hantaï, *clavicèmbal*
Marc Hantaï, *flauta travessera*

Johann Sebastian Bach (1685–1750)
Sonata en Do major per a flauta i baix continu,
BWV 1033 (1736) (extracte)
Adagio

Sonata en La major per a flauta i clavicèmbal,
BWV 1032 (1736?)
Vivace - Largo e dolce - Allegro

Domenico Scarlatti (1685–1757)
Sonata per a clavicèmbal

Johann Sebastian Bach
Sonata en Mi major per a flauta i baix continu,
BWV 1035 (1741)
Adagio ma non tanto - Allegro - Siciliano - Allegro assai

Domenico Scarlatti
Sonata per a clavicèmbal

Johann Sebastian Bach (1685–1750)
Sonata en Si menor per a flauta i clavicèmbal,
BWV 1030 (1736-37)
Andante - Largo e dolce - Presto

Dos grans mestres del Barroc

Tenim moltes raons per creure que només han sobreviscut quatre sonates amb flauta i clavicèmbal que siguin, amb tota seguretat, de Johann Sebastian Bach. D'aquestes quatre sonates, la que no forma part d'aquest programa és la sonata en mi menor BWV 1034 per a flauta i baix continu. Les altres tres les repassarem a continuació en aquest programa; entremig de cadascuna, al concert, s'interpretaran sonates de Domenico Scarlatti escollides al moment.

Ens servirà d'introducció el breu *Adagio* en la menor de la sonata en Do major BWV 1033; una obra que, es creu, podria ser una col·laboració entre el pare Bach i el seu fill Carl Philipp Emanuel. Tot seguit, gaudirem de la sonata en La major BWV 1032 amb clavicèmbal obligat, que ens ha arribat incompleta; hi ha un fragment del manuscrit original que es va perdre i, conseqüentment, falten uns seixanta compassos al mig del primer moviment. Existeixen diverses reconstruccions possibles però, evidentment, no són més que hipòtesis.

Una mica abans de la famosa visita a Potsdam el 1747 —que donaria lloc a *L'Ofrena musical*—, es va oferir a Fredersdorff, flautista i secretari de Frederic II, la sonata en Mi major BWV 1035 per a flauta i baix continu. Llavors, Bach intentava acostar-se al rei, excel·lent flautista i alumne de Johann Joachim Quantz, i aquesta obra li feia de carta de presentació. Aquí resulta interessant escoltar com Bach adapta la seva música a l'estil llavors vigent a Berlín, sense deixar de ser absolutament fidel a si mateix.

Clausurarà el concert la que és, segurament, la composició més reeixida de tota la música de cambra del segle XVIII: la sonata en si menor BWV 1030 amb clavicèmbal obligat. Les quatre parts representen cadascuna de les formes més característiques d'aquest repertori: concert (doble), solo amb baix continu (amb la realització de la mà del mateix compositor), fuga estricta i, finalment, un moviment de sonata en trio (aquí una giga).

Pierre Hantaï i Marc Hantaï

REIAL MONESTIR
DE SANTES CREUS

Diumenge, 17 d'agost · 22h | Plaça de Sant Bernat

Canticum Pro Pacem
Guerra i pau

De la Guerra dels Trenta Anys (1618)
a la Capitulació de Barcelona
i fi de la Guerra de Successió (1714)

Músics convidats

Nedyalko Nedyalkov, *kaval*
Yurdal Tokcan, *ud*
Hakan Güngör, *kanun*
Dimitri Psonis, *santur*

Amb el suport financer de la Direction Régionale des Affaires Culturelles Occitanie.

Hespèrion XXI

Jordi Savall, *rabec & viola de gamba soprano*
Lixsania Fernández, *viola de gamba tenor*
Clémence Schiltz, *viola de gamba baixa*
Xavier Puertas, *contrabaix*
Daniel Lassalle, *sacabutx*
Josep Borràs, *baixó & fagot*

Le Concert des Nations

Marc Hantaï, Yi-Fen Chen, *flautes travesseres*
Ricard Casañ, René Maze, *trompetes naturals*
Josep Domènech, Emiliano Rodolfi, *oboès*
Marc Clos, *timbales & percussió*

Manfredo Kraemer, *concertino*
Guadalupe del Moral, *violí I*
Mauro Lopes, Maria Roca, *violins II*
David Glidden, *viola*
Oleguer Aymamí, *violoncel*
Josep Maria Martí, *guitarra & tiorba*
Michael Behringer, *orgue*

La Capella Reial de Catalunya

Anna Piroli, *soprano*
Maëlys Robinne, *soprano*
Natasha Schnur, *soprano*
Lara Morger, *mezzosoprano*
Eulàlia Fantova, *mezzosoprano*
Daniel Folqué, *contratenor*
Ferran Mitjans, *tenor*
Martí Doñate, *tenor*
Mauro Borgioni, *barítion*
Pieter Stas, *baix*

Lluís Vilamajó, *preparació del conjunt vocal*

Jordi Savall
Direcció

I
1618. Els otomans accepten la reconquesta de l'Iran per part de Sha Abbas I el Gran.
Mss. Kantemiroglu (324) Makām-ı Uzzäl Sakîl "Turna" Semâ'î

23 de maig de 1618. Dos emissaris austríacs son defenestrats al Castell de Praga.
Revolta contra les polítiques procatòliques dels governants de la ciutat.
Kryštof Harant (1564-1621) Motet: *Qui confidunt in Domino,* a 6 voc.

1618. Inici de la Guerra dels Trenta Anys al Sacre Imperi Romanogermànic.
Samuel Scheidt (1587-1654) Paduan & Galliard Battaglia, a 5 voc.
(*Ludi musici I*, Hamburg, 1621, núm. 5 & 21, SSWV 43 & 59)

12 de novembre de 1627. Jornades dels electors del Sacre Imperi Romanogermànic.
Ferran III és coronat rei de Bohèmia.
H. Schültz va compondre el *Da Pacem Domine* en motiu de les jornades.
Heinrich Schütz (1585-1672) *Da pacem Domine / Vivat Ferdinandus,* a 9 voc. (SWV 465)

1648. La pau de Westfàlia posa fi a la Guerra dels Trenta Anys.
Johann Rosenmüller (1617-1684) *Siehe an die Werke Gottes* (Leipzig, 1652)

II
1663. Nou començament de la campanya otomana contra Àustria.
Els otomans ocupen diverses ciutats hongareses (Uivar, Szigetvár, Zrinwar).
'**Acemler', Mss. Kantemiroglu** (37) Marxa turca: *Muhayyer "Küme" usüles Düyek*

1678. Tractat de pau de Nimega,
Espanya cedeix el Franc Comtat i Flandes a França.
Joan Cererols (1618-1676) Tono: *¡Ay, qué dolor!*

1688. La Lliga d'Augsburg declara la guerra a Lluís XIV.
Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704) Sonata – Die Schlacht (*Battalia* à 10)

1697. La pau de Rijswijk posa fi a la guerra de la Lliga d'Augsburg entre Lluís XIV i la Gran Aliança.
Marc-Antoine Charpentier (1643-1704) Motet: *Te Deum* (H 146, ca. 1690)
Prélude – *Te Deum laudamus – Te aeternum Patrem – Pleni sunt caeli et terra*

III
1701. Inici de la Guerra de Successió a Espanya.
Johann Caspar Kerll (1627-1693) / **Joan Cabanilles** Batalla imperial
1711. L'Imperi Otomà ataca Rússia.
Dimitrie Cantemir, Mss. Kantemiroglu (89) Makām-ı Hüseynī Sakīl-i Aǧa Rıżā
Vassili Titov (ca.1650-1715) Безневестная Дево, *Bezñevéstnaya Dévo (O Virgo)*

11 d'abril de 1713. La pau d'Utrecht. Final de la Guerra de Successió.
Georg Friedrich Händel (1685-1759)
Jubilate Deo / O be joyfull in the Lord (HWV 279), núm. 8 & 9
Glory be to the Father – As it was in the beginning

1714. Batalla de Barcelona i rendició de la ciutat l'11 de setembre de 1714.
Anònim (tradicional) / Jordi Savall
Cant patriòtic català: *Catalunya en altre temps, ella sola es governava*

2024. Cant per arribar a la pau interior i exterior.
Arvo Pärt (1935) *Da pacem Domine* (2004)
Música i salms per a la pau interior i exterior

Un concert per a la pau

Amb aquest programa fem un repàs del gran segle que precedí la fi de la Guerra de Successió Espanyola, tot presentant una rica mostra musical i un intens record històric d'un període molt breu, però molt representatiu de la història d'Europa i dels seus conflictes. La presentació de la llarga i trista successió d'enfrontaments, invasions, massacres i lluites entre pobles al llarg de tota la història de la humanitat ens mostra que és necessari i molt urgent desenvolupar nous mecanismes relacionals per a reconciliar les diferències en un món prolífic pel que fa a l'acció, la paraula i el pensament. El segle XVII començà amb atacs repetits dels otomans, que van envair i devastar Hongria en diverses ocasions, així com amb la Guerra dels Trenta Anys. La seva durada i violència féu que tingués uns greus efectes en l'economia i la demografia d'Europa Central i d'Espanya, enfrontant els Habsburg d'Espanya i del Sacre Imperi d'una banda amb els estats alemanys protestants de l'altra. Amb els seus diferents episodis, de seguida ens adonem que la pau no és un bé a part, sinó que sempre és una part indissociable de la guerra. La nostra selecció de músiques acaba amb les que celebren el tractat de pau d'Utrecht, un dels més importants de l'Europa moderna, car traçà un nou mapa geopolític que marcaria les relacions internacionals durant tot el segle XVIII i no seria profundament modificat fins al començament del segle XIX.

En contraposició a aquests diferents moments històrics, hem optat per interpretar les obres musicals més representatives d'autors de l'època, tant coneguts com anònims. La música, una de les més elevades expressions artístiques de la manera de sentir de la humanitat, no ha deixat mai d'acompanyar els homes, tant en temps de guerra com en temps de pau. Una de les característiques fonamentals de tota civilització és la seva capacitat de recordar, perquè sense memòria no es pot construir un futur millor. La música és l'art de la memòria per excel·lència, la més espiritual de totes els arts: tan sols existeix en el moment en què sona una veu o un instrument. Com a tal, és la primera llengua de l'ésser humà.

Es tracta d'un gran segle, que també veié néixer creadors, científics, exploradors i pensadors extraordinaris, però que també conegué nombrosos conflictes, en què a l'Europa cristiana es barrejaren tant les lluites religioses com les ambicions territorials. Aquest segle també assistí a l'empenta cap a Occident del món musulmà i conduí a una nova configuració, en què els estats sobirans es van imposar a les bosses residuals del feudalisme, tot impulsant l'absolutisme, tal com el practicà Lluís XIV. L'emoció de la música, associada als fets històrics, ens permetrà de reflexionar i esdevindrà un potentíssim mitjà per a arribar a comprendre millor l'origen i la persistència de la violència inherent a

totes les guerres i les dificultats d'assolir una pau duradora i justa, tant entre vencedors i vençuts com entre pobles de diferents cultures i religions.

La guerra acompanya la vida dels homes i de les dones d'aquest món des de fa més de 5000 anys, però la recerca de la pau també ho fa. I tot i així, avui, encara sembla una utopia inassolible a nivell mundial; la història ens ensenya que la pau no s'obté per un tractat, de la mateixa manera que l'amor no s'assoleix per decret. Crec fermament que no es poden combatre els principals enemics de l'home, que són la ignorància, l'odi i l'egoisme, sinó amb amor, saviesa, empatia i comprensió; no és, al capdavall, aquesta aportació la funció última de l'art i del pensament? És per això que cal conèixer el món globalitzat d'avui, ser més conscients de la complexitat de les situacions que vivim per a reflexionar amb esperit independent en els camins que podran contribuir a canviar un món en crisi.

Jordi Savall
Bellaterra, tardor de 2014
Alia Vox, Ref. AVSA 9908

FESTIVAL JORDI SAVALL

REIAL MONESTIR DE SANTES CREUS
MONTBLANC · VALLS · ALCOVER

ACTIVITATS

CONFERÈNCIES

Dimarts, 12 d'agost | 18:00h | El Casalot de Santes Creus
La diversitat com a camí cap a la plenitud
Maria Bartels

Enguany volem celebrar i honorar, en aquest festival, la diversitat, en un moment en què, arreu del món, aquest és un tema candent i conflictiu. No és casualitat que formi part de l'agenda política de governs, empreses i institucions educatives, per a bé o per a mal.
Tanmateix, la importància de la diversitat va molt més enllà de la seva dimensió sociopolítica. Per això, val la pena mirar-la amb ulls nous, des de diferents perspectives , amb una mirada tant interna com externa, com un procés viu i creatiu en què tot ésser humà hi participa. El fet que la divisió i l'oposició en formin part no vol pas dir que en tinguin l'última paraula, sinó que generen la tensió necessària per fer possible el camí cap a la sanació i a la plenitud.

Dimecres, 13 d'agost | 18:00h | El Casalot de Santes Creus*
Per què la guerra?
Koert Debeuf

La història del món és una història de globalització, en què les persones creuen fronteres per aprendre, comerciar i cooperar. De vegades, aquesta globalització es trenca en un procés que Koert Debeuf anomena *tribalització*. En períodes de tribalització, la gent tendeix a aixecar murs, reduir la cooperació i centrar-se en una sola identitat. Són temps de pensament en blanc i negre, de discursos de "nosaltres contra ells", de recerca d'un lideratge fort i de somnis d'un passat mític que s'hauria de recuperar. Fer que el nostre país/religió torni a ser gran. La tribalització sovint porta a la guerra. Durant les dècades de 1920 i 1930, el món va viure un període de tribalització. Segons l'anàlisi de Debeuf, des del 2006 estem tornant a veure un augment de la tribalització. La pregunta és com acabarà tot això.

* Amb la col·laboració especial de l'Institut Europeu de la Mediterrània

Dissabte, 16 d'agost | 18:00h | El Casalot de Santes Creus
Una ànima entre pedra i so: l'herència musical de mossèn Clemente Alpuente
Maria Joana Virgili i Gasol (Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus)

L'origen dels Cicles de Concerts de Santes Creus es remunta a la Pasqua de 1974, quan el rector Emilià Clemente, corprès per la majestuositat i la serenor del monestir i del seu entorn natural, va concebre una idea tan simple com poderosa: escoltar música en aquell espai sagrat, com una prolongació de la pau que l'envoltava. L'any següent es va fer realitat amb el primer concert, i així nasqué una iniciativa que es convertiria en un dels referents culturals de la Catalunya interior.

Amb modèstia i discreció, Clemente es mantingué sovint en un segon pla, però tothom que coneix la història dels Cicles sap que ell en fou l'ànima. La seva tenacitat, voluntat i entrega van fer possible que, durant moltes nits d'estiu, el dormitori dels monjos s'omplís de gom a gom per escoltar-hi les melodies de grans intèrprets nacionals i internacionals. Aquell espai esdevingué escenari de moments de gran bellesa, intensitat i comunió espiritual a través de la música.

L'objectiu dels Cicles era doble: acostar la cultura musical al poble i, alhora, enaltir el valor artístic i espiritual del monestir. Aquest propòsit, plenament alineat amb l'esperit de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, va rebre el seu suport moral des del primer moment. Tot i les limitacions econòmiques, molts socis de l'Arxiu van col·laborar en la mesura del possible, i la seva presència en els concerts ha estat constant al llarg dels anys.

Avui, l'Arxiu ret homenatge a Emilià Clemente Alpuente, no només com a rector, sinó com a visionari cultural, per haver convertit un somni pasqual en una realitat que ha deixat empremta en generacions d'oients i en la vida cultural del país.

Divendres, 17 d'agost | 18:00h | Institut d'Estudis Vallencs
Síria en renaixement: esperança i reconciliació en temps de pau
Nour Salameh

Després de la caiguda del règim, en un país devastat per la guerra i l'opressió, els sirians intenten superar els seus traumes, guarir les pròpies ferides i reconstruir les seves vides i el seu país. Enmig d'aquesta incertesa, estan sorgint noves iniciatives, diàlegs i trobades arreu del territori, impulsant la consciència col·lectiva i fent passes cap a un llarg camí de justícia i reconciliació.

Però, podrà Síria coneixer la pau? La història ens demostra que, tot i les ferides profundes, els pobles poden reconstruir-se i reconciliar-se. No obstant això, la pau veritable no és només l'absència de guerra, sinó també la presència de justícia, dignitat i convivència. El país encara ha d'afrontar desafiaments immensos: divisions polítiques ideologicas, el retorn de milions de desplaçats i refugiets a pobles i ciutats destruits, demandes de justícia i una economia en ruïnes.

Malgrat tot, hi ha esperança. La societat civil, els joves i les iniciatives locals estan sembrant les llavors d'un futur diferent. Si els sirians aconsegueixen abraçar el diàleg, reconèixer les injustícies del passat i construir un futur compartit, potser Síria esdevindrà un exemple per al món. Enmig de la devastació, la pau encara pot ser possible.

AUDICIONS

Del 12 al 17 d'agost
D'11:00h a 13:00h i de 17:00h a 21:00h
Capella de Santa Llúcia de Santes Creus

La Capella de Santa Llúcia, un espai barroc d'alt valor patrimonial, es transforma durant el festival en un espai immersiu d'audició sonora. Cada dia s'hi podrà escoltar un enregistrament diferent de Jordi Savall, publicat pel seu segell discogràfic Alia Vox. La peça del dia s'anunciarà prèviament i serà presentada per un membre de l'equip del Festival Jordi Savall, oferint context i claus d'escolta. Aquest projecte és possible gràcies a la col·laboració entre Alia Vox, el Festival Jordi Savall i l'empresa especialitzada en alta fidelitat Sit&B. A més, el festival col·labora econòmicament en la restauració d'aquest espai històric, contribuint a la seva preservació i posada en valor.

Dimarts, 12 d'agost a les 10h
Llibre Vermell de Montserrat (XIVe siècle)

Dimecres, 13 d'agost a les 10h
Cançoner del Duc de Calàbria

Dijous, 14 d'agost a les 10h
M. Marais: Suitte d'un Goût Étranger (Pièces de Viole du IVe Livre – 1717)

Divendres, 15 d'agost a les 10h
M. A. Charpentier - Noël Baroque au temps de Louis XIV

Dissabte, 16 d'agost a les 10h
W. A. Mozart: Requiem

Diumenge, 17 d'agost a les 10h
Oriente Lux

EXPOSICIONS

El so i la tinta

Exposició audiovisual gratuïta

Del 12 al 17 d'agost | De 10 a 14h i de 17 a 20h
Antic Hospital de Santa Magdalena (Montblanc)
Jordi Savall & Frederic Amat

El so i la tinta és una instal·lació audiovisual inèdita creada pel reconegut artista plàstic Frederic Amat, amb música interpretada pel mestre Jordi Savall, acompanyat dels músics Xavier Díaz-Latorre i David Mayoral. Coproduïda pel Festival Jordi Savall amb el suport de la Fundació La Caixa, l'obra representa la culminació d'una llarga complicitat creativa entre dues figures cabdals de la cultura catalana. El projecte esdevé un diàleg profund entre música antiga i pintura contemporània, on el so i la imatge es retroalimenten per crear una experiència immersiva i sensorial.

La instal·lació s'articula a través de cinc pantalles de projecció en què la tinta balla impulsada per la música, generant una coreografia visual de gran força simbòlica. Gravada a l'Abadia de Fontfroide, l'obra construeix una experiència contemplativa que fa visible allò intangible.

Amb la col·laboració de Fundació La Caixa.
Enregistrat al Festival Musique et Historie pour un dialogue interculturel. Fontfroide (França).

ZONA GASTRONÒMICA

MONTBLANC
11 d'agost de 2025 | De 19:30h a 00:30h

SANTES CREUS
De l'12 al 17 d'agost | De 19:30h a 00:30h

Una rica i diversa oferta gastronòmica basada en productes de qualitat i de proximitat, amb la presència de diversos cellers i establiments del territori.

Participants:
Cellers Domenys · Caves Vidal i Ferrer · Bodegues Visendra · Cal Sarameu · Bar del Mig · Bar Esport · La Taula Parada

La taula parada. El gust per la història
Demostració de cuina històrica amb en Sergi de Meià

Portal de l'Assumpta, Reial Monestir de Santes Creus
12 d'agost de 2025 | 20.30h

La taula parada. El gust per la història reivindica la quotidianitat al llarg de la història a través de recreacions de taules parades als Monuments de Catalunya. Aquest estiu, el projecte aterra al Reial Monestir de Santes Creus tot reconstruint una taula a punt per rebre els monjos cistercencs al s. XV. I, per descobrir quin àpat farien, el xef Sergi de Meià recrearà una recepta històrica amb una demostració de cuina en el marc del Festival Savall.

Descobreix *La taula parada. El gust per la història* a gen.cat/lataulaparada

Degustació: 3€ - reserva a gen.cat/santescreus

ALTRES ACTIVITATS

Alcover

Ruta Bandolera
Aquesta ruta urbana per Alcover, descobreix a partir del patrimoni renaixentista del poble, el seu passat més fosc i bandoler. Als s. XVI i XVII bandolers Voltors i Morells atemorien la població i imposaven la seva llei. També es visita la Torre de Ca Tatxó, del s. XIV, rehabilitada i amb maqueta interpretativa.

Horari: 19:30h
Preu: 8,50€/pax Iva inclòs
Disponibilitat: De l'11 al 15 d'agost, amb reserva prèvia.

Visita guiada al Museu d'Alcover
Al nucli antic podreu fer la visita guiada al Museu d'Alcover, un edifici renaixentista, amb una museografia del s. XXI, i que acull 2 exposicions permanents:

Horari: Matí a les 11h / Tarda a les 17:30h i 19h
Preu: 8,50€/pax Iva inclòs
Disponiblitat: De l'11 al 17 d'agost (excepte el 16), amb reserva prèvia
Reserves a:
caminskm0.com/activitats/ruta-alcover
info@caminskm0.com

Montblanc

Visita guiada monumental
Visita al claustre de l'antic hospital de Santa Magdalena, les esglésies de Santa Maria i de Sant Miquel, la Plaça Major i el recinte emmurallat

Hora: Tots els dies a les 11h (amb reserva)
Preu: Majors de 14 anys 10€, infants entre 7 i 13 anys 5€, menors gratuït (consultes descomptes a la web)

Visita guiada nocturna
Visita al recinte emmurallat, la part exterior de les esglésies de Santa Maria i de Sant Miquel, Plaça Major i Call jueu.

Hora: Tots els dies divendres de juliol i agost a les 21h (amb reserva)
Preu: majors de 14 anys 10€, infants entre 7 i 13 anys 5€, menors gratuït (consultes descomptes a la web)

Visita familiar Explora Montblanc en família
Visita al claustre de l'antic hospital de Santa Magdalena, exterior de l'església de Santa Maria i interior de l'església de Sant Miquel, la Plaça Major i el recinte emmurallat. Informació: +34 621 265 905

Hora: Tots els dies divendres, dissabtes i diumenges - 10h30 (amb reserva)
Preu: majors de 14 anys 10€, infants entre 7 i 13 anys 5€, menors gratuït (consultes descomptes a la web)

Visita lliure al recinte emmurallat
Hora: De dijous a dissabte de 10h a 14h i de 17h a 19h
Preu: majors de 14 anys 3 €, menors gratuït. www.montblancmedieval.cat

Museu del pessebre
www.museudelpessebre.cat

Museu Comarcal
Consultar horaris directament a la pàgina web del museu www.mccb.cat

Santes Creus

Visites guiades de l'11 al 17 d'agost:

Dimarts 12 a les 11:00h en CATALÀ
Dimecres 13 a les 11:00h en CASTELLÀ
Dijous 14 a les 11:00h en CATALÀ
Divendres 15 a les 11:00h en CASTELLÀ
Dissabte 16 a les 11:00h en CATALÀ
Diumenge 17 a les 12:00h en CATALÀ, visita específica:
"Dones, mares, abadesses i esposes"

Valls

Museu Casteller de Catalunya
Una experiència museogràfica immersiva per entendre i viure el fenomen casteller. **Horari:** 10–14h i 17–20h. Més informació a www.museucasteller.cat

Església de Sant Joan
Construïda al s. XVI, d'estil gòtic tardà. Acull el campanar més alt de Catalunya (74 m).

De dimarts a divendres: 10:30–12:30h i 17–19h. Dissabte: 10–13 h.
Entrada gratuïta

Campanar de Sant Joan
Puja al campanar més alt de Catalunya i gaudeix de vistes úniques.
Dissabtes: 10:30h, 11 h i 11:30h. Preu: 3 €

Refugi Antiaeri de la Guerra Civil
Descobreix les galeries subterrànies sota la plaça del Blat.
Diumenges: 11–12h. Preu: 2 €

Visita Guiada "Descobreix Valls"
Ruta pels espais més emblemàtics de Valls: Refugi antiaeri, Església de Sant Joan, Call Jueu, Plaça de l'Oli i Capella del Roser.
Dissabtes i diumenges: 12h. **Punt d'inici:** Oficina de Turisme. Preu: 7 €

Museu de Valls
Obres d'artistes locals com Jaume Huguet i audiovisual immersiu sobre Robert Gerhard. Entrada gratuïta

Espai Gerhard
Experiència immersiva i interactiva sobre el compositor Robert Gerhard.
Divendres: 18–20h. Dissabtes: 11:30–13:30h i 18–20h. Diumenges i festius: 11:30–13:30h. Preu: 3 € (Reduïda: 2 €)

Compra de visites combinades (Museu + Campanar):
www.visitavalls.cat/ca/turisme@valls.cat | 977 612 530
Més informació i inscripcions a www.espaigerhard.cat

FESTIVAL
JORDI SAVALL

SAS, 125 anys construint futur

El Festival Jordi Savall felicita SAS Prefabricados de Hormigón pels seus 125 anys de trajectòria exemplar, marcada per la innovació, la qualitat i l'arrelament al territori.

Ens uneixen valors com el respecte per la memòria, la sostenibilitat, la projecció internacional i el compromís amb la comunitat. En un món en transformació, SAS és un referent que ens recorda que l'excel·lència es construeix amb visió, amor i perseverança.

Gràcies per acompanyar-nos en aquest camí compartit de cultura, patrimoni i futur.

BIOGRAFIES

Jordi Savall

"Jordi Savall posa de manifest una herència cultural comuna infinitament diversa. És un home pel nostre temps." (*The Guardian*)

Jordi Savall és una de les personalitats musicals més polivalents de la seva generació. Fa més de cinquanta anys que dóna a conèixer al món meravelles musicals abandonades en la foscor de la indiferència i de l'oblit. Dedicat a la recerca d'aquestes músiques antigues, les llegeix i les interpreta amb la seva viola de gamba o com a director. Les seves activitats com a concertista, pedagog, investigador i creador de nous projectes, tant musicals com culturals, el situen entre els principals artífexs del fenomen de revalorització de la música històrica. És fundador, juntament amb Montserrat Figueras, dels grups musicals Hespèrion XXI (1974), La Capella Reial de Catalunya (1987) i Le Concert des Nations (1989) amb els que explora i crea un univers d'emocions i de bellesa, i les projecta al món i a milions d'amants de la música. Posteriorment, va fundar l'any 2017 **La Jove Capella de Catalunya**, seguida de **La Capella Nacional de Catalunya** (2020), amb l'objectiu de crear una pedrera de cantants internacionals per a La Capella Reial de Catalunya i de fer accessible la música històrica i contemporània a tot tipus de públics. Al 2018, va crear **Orpheus 21**, un conjunt musical integrat per músics professionals, migrants i refugiats del Mediterrani, i el 2023 va fundar **Les Musiciennes du Concert des Nations**, una orquestra exclusivament femenina especialitzada en repertoris barrocs, inspirada en les orquestres femenines del segle XVIII, especialment a Itàlia.

Amb la seva participació fonamental a la pel·lícula d'Alain Corneau *Tous les Matins du Monde* (*Tots els matins del món*), que va guanyar el Cèsar a la millor banda sonora, la seva activitat concertística (140 concerts a l'any, aproximadament), la seva discografia (6 enregistraments anuals) i la creació el 1998, amb Montserrat Figueras, del seu segell discogràfic Alia Vox, Jordi Savall demostra que la música antiga no és necessàriament elitista, sinó que interessa a un públic ampli de totes les edats, cada vegada més divers i nombrós.

Al llarg de la seva carrera ha enregistrat i editat més de 230 discos de repertoris de música medieval, renaixentista, barroca i del classicisme, amb una especial atenció al patrimoni musical hispànic i mediterrani, que han estat mereixedors de moltes distincions com el Midem Awards, l'International Classical Music Awards-ICMA i un Grammy Award. Els seus programes de concert han convertit la música en un instrument de mediació per a l'entesa i la pau entre

pobles i cultures diferents i de vegades enfrontades. No debades, el 2008, Jordi Savall fou nomenat Ambaixador de la Unió Europea pel diàleg intercultural i, juntament amb Montserrat Figueras, varen ser investits "Artistes per la Pau" dins del programa "Ambaixadors de bona voluntat" de la UNESCO.

Entre 2020 i 2021, pel 250è aniversari de Ludwig van Beethoven, va dirigir la integral de les seves simfonies al capdavant de l'orquestra Le Concert des Nations i les va enregistrar en dos CDs amb el títol "Beethoven Révolution" pel seu segell Alia Vox. L'impacte que han produït al mercat discogràfic internacional ha estat definit fins i tot com "un miracle" (*Fanfare*) i la crítica alemanya va distingir el volum II amb el Schallplattenkritik Prize com a millor disc orquestral.

La seva fecunda carrera musical ha estat mereixedora de les més altes distincions nacionals i internacionals, d'entre les quals cal destacar, el títol de Doctor Honoris Causa de les Universitats d'Èvora (Portugal), de Barcelona, de Mallorca, de Katowice (Polònia), de Lovaina (Bèlgica), de Basilea (Suïssa) i d'Utrecht (Països Baixos), la insígnia "Chevalier" de la Legió d'Honor de la República francesa, el Premi Internacional de Música per la Pau del Ministeri de Cultura i Ciència de la Baixa Saxònia, la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, el premi Helena Vaz da Silva, el prestigiós Premi Léonie Sonning, considerat el premi Nobel de la música, i és membre d'honor de la Royal Philharmonic Society, de la Reial Acadèmia Sueca de la Música i de l'Accademia Nazionale di Santa Cecilia.

Hespèrion XXI

El valor més important de la música antiga rau en la seva capacitat, com a llenguatge artístic universal, per transmetre sensibilitats, emocions i idees ancestrals que captiven encara avui dia a l'espectador actual. Amb un repertori que va des del segle X fins al segle XVIII, Hespèrion XXI cerca contínuament nous punts d'unió entre Orient i Occident amb una clara voluntat integradora i de recuperació del patrimoni musical internacional, especialment de l'àmbit mediterrani i amb connexió amb les músiques del Nou Món americà.

L'any 1974, a Basilea, Jordi Savall i Montserrat Figueras, juntament amb Lorenzo Alpert i Hopkinson Smith van fundar el grup *Hespèrion XX*, un conjunt de música antiga que pretenia recuperar i difondre el ric i fascinant repertori musical anterior al segle XIX a partir de noves premisses: els criteris històrics i els instruments originals. El seu nom, *Hespèrion*, significa "originari d'*Hespèria*", que en grec antic era la denominació de les dos penínsules més occidentals d'Europa: la ibèrica i la italiana. També era el nom que rebia el planeta Venus quan apareixia per Occident. *Hespèrion XX*, a partir de l'any 2000, canvia la denominació per Hespèrion XXI.

Hespèrion XXI és avui dia una referència ineludible per comprendre l'evolució de la música en el període que va des de l'Edat mitjana fins al Barroc. La

seva tasca de recuperació d'obres, partitures, instruments i documents inèdits té un doble valor incalculable: per una banda el rigorós treball de recerca aporta noves dades i interpretacions sobre els coneixements històrics d'una època, i de l'altra, l'exquisida qualitat de les interpretacions posa a l'abast del públic la possibilitat de gaudir amb naturalitat de la delicadesa estètica i espiritual pròpia de les obres d'aquell temps.

Des de l'inici, Hespèrion XXI va prendre un rumb artístic clar i innovador que acabaria creant escola en el panorama mundial de la música antiga, car concebia i concep la música antiga com a eina d'experimentació musical, amb ella cerquen la màxima bellesa i l'expressivitat en les interpretacions. Tot intèrpret de música antiga té un compromís amb l'esperit original de cada obra i ha d'aprendre a connectar-hi a través de l'estudi de l'autor, dels instruments de l'època, de l'obra en si i de les seves circumstàncies concretes. Però com a artesà de la música, també està obligat a prendre decisions sobre el que està interpretant: del seu talent, de la seva creativitat i de la seva capacitat de transmetre emocions en depèn la seva capacitat per connectar el passat amb el present, la cultura amb la seva divulgació.

El repertori d'Hespèrion XXI inclou, entre d'altres, obres del repertori sefardita, romances castellans, peces del Segle d'Or Espanyol i de l'Europa de les Nacions. Alguns dels seus programes de concerts més celebrats han estat Les Cantigues de Santa Maria d'Alfons X El Savi, La Diàspora Sefardí, les músiques de Jerusalem, d'Istanbul, d'Armènia o les Folías Criollas. Gràcies al destacadíssim treball dels nombrosos músics i col·laboradors que han participat amb el conjunt durant tots aquests anys, Hespèrion XXI té encara un paper clau en la recuperació i la revaloració del patrimoni musical amb una gran repercussió a nivell mundial. Amb més de 60 CD's publicats, a dia d'avui la formació ofereix concerts per tot el planeta i és membre habitual en els grans Festivals Internacionals de Música Antiga.

La Capella Reial de Catalunya

Seguint el model de les famoses "Capelles Reials" medievals per a les quals foren creades les grans obres mestres de la música sagrada i profana a la Península Ibèrica, l'any 1987 Montserrat Figueras i Jordi Savall funden La Capella Reial, un dels primers grups vocals dedicats a la interpretació de les músiques dels Segles d'Or amb criteris històrics i constituït exclusivament per veus hispàniques i llatines. A partir de 1990, rep el patrocini regular de la Generalitat de Catalunya i des d'aquell moment passa a anomenar-se La Capella Reial de Catalunya.

El nou conjunt es dedica a la recuperació i a la interpretació del patrimoni polifònic-vocal medieval i dels Segles d'Or hispànic i europeu anterior al segle XIX amb criteris històrics. En la mateixa línia artística que Hespèrion XXI i sempre

des d'un gran respecte a la profunda dimensió espiritual i artística de cada obra, La Capella Reial de Catalunya combina magistralment tant la qualitat i l'adequació a l'estil de l'època, com la declamació i projecció expressiva del text poètic. El seu extens repertori abraça des de la música medieval de les cultures de la mediterrània fins als grans mestres del Renaixement i del Barroc. Alguns dels seus programes de concert més celebrats són la *Missa de Batalla* de Joan Cererols, *Les Vespres* de Claudio Monteverdi, les *Cantigas* d'Alfons X el Savi, *El Llibre Vermell de Montserrat*, les cançons sefardites, la música d'El Misteri d'Elx, els romanços del Quixot de Miguel de Cervantes, els *Cançoners del Segle d'Or* i el *Rèquiem* de Mozart. Recentment, també ha interpretat i enregistrat la *Passió segons Sant Marc* de Johann Sebastian Bach, *El Messïes* de Georg Friedrich Händel, l'oratori *Juditha Triumphans* de Vivaldi, *l'Oratori de Nadal* de Bach, i *La Creació* de Joseph Haydn, que ha obtingut un gran èxit de crítica internacional.

També ha destacat en alguns repertoris operístics del barroc i del classicisme des que va debutar en aquest gènere, el 1992, amb l'orquestra Le Concert des Nations, i en composicions contemporànies d'Arvo Pärt. Cal destacar la seva participació en la banda sonora de la pel·lícula *Jeanne La Pucelle* (1993) de Jacques Rivette sobre la vida de Joana d'Arc.

La seva discografia, publicada en més de 40 CDs, ha rebut diverses distincions i guardons, entre els quals destaca el Midem Classical Award i el Grammy®. Sota la direcció de Jordi Savall, La Capella Reial de Catalunya desenvolupa una intensa activitat de concerts, enregistraments arreu del món i des de la seva fundació, actua regularment als principals festivals internacionals de música antiga.

Jove Capella Reial de Catalunya

La Jove Capella Reial de Catalunya és una iniciativa de Jordi Savall i Lluís Vilamajó, amb la intenció de promocionar una nova formació vocal professional per oferir un repertori musical amb les veus de joves cantants de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga. La intenció de La Jove Capella Reial de Catalunya és arribar a un públic ampli i divers amb repertoris atractius de música històrica i contemporània en tot tipus de sales de concert i espais històrics d'arreu del país i del món, i així ajudar els joves músics en la seva promoció professional i consolidar les seves carreres musicals.

Aquesta formació fa de pedrera a la prestigiosa Capella Reial de Catalunya i aplega alguns dels joves cantants que han excel·lit en les Acadèmies de Formació professional, de Recerca i Interpretació musical Jordi Savall organitzades anualment a Barcelona. Les Acadèmies són unes jornades intensives d'un equip de professors adreçades a joves cantants professionals per aprofundir en les tècniques d'estudi, recerca i interpretació de música històrica sota el mestratge i direcció de Jordi Savall i del seu col·laborador Lluís Vilamajó. Basades en la

transmissió de la pròpia experiència assolida per Jordi Savall i Montserrat Figueras durant més de 35 anys d'activitats pedagògiques; des dels cursos de Música Antiga a la Seu d'Urgell i a Sant Feliu de Guíxols (des del 1980) fins a les últimes Acadèmies de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga (des del 2010). Activitats pedagògiques, de recerca i d'interpretació, que es desenvolupen sobre un projecte musical concret, que s'emmarca i culmina dins una temporada estable de concerts a Catalunya i a l'estranger, complementats per una amplia difusió nacional i internacional a través de l'enregistrament dels concerts per la discogràfica ALIA VOX i per Catalunya Música. Amb la Jove Capella Reial de Catalunya, volem continuar proposant camins per l'expressió de la bellesa i l'emoció musicals a través d'interpretacions d'alta qualitat i amb rigor històric. Ara, amb un cor professional que aplega el bo i millor de les noves generacions de joves cantants de diferents nacionalitats.

Le Concert des Nations

L'orquestra Le Concert des Nations fou creada per Jordi Savall i Montserrat Figueras l'any 1989 durant la preparació del projecte *Canticum Beatae Virginis* de M. A. Charpentier per tal de poder disposar d'una formació amb instruments d'època capaç d'interpretar un repertori que aniria des del barroc fins al romanticisme (1600-1850). El seu nom prové de l'obra de François Couperin, *Les Nations*, concepte que representa la reunió dels *gustos musicals* i la premonició que l'art, a Europa, duria per sempre una marca pròpia, la del Segle de les Llums.

Dirigida per Jordi Savall, Le Concert des Nations va ser la primera orquestra formada per una majoria de músics provinents de països llatins (Espanya, Llatinoamèrica, França, Itàlia, Portugal, etc.), tots ells destacats especialistes a nivell internacional en la interpretació de música antiga amb instruments originals d'època i criteris històrics. Des de l'inici, posa de manifest la voluntat de donar a conèixer un repertori històric de gran qualitat a través d'interpretacions que respecten rigorosament l'esperit original de cada obra, però interpretades amb una voluntat revitalitzadora. En són bons exemples els enregistraments de Charpentier, J. S. Bach, Haydn, Mozart, Haendel, Marais, Arriaga, Beethoven, Purcell, Dumanoir, Lully, Biber, Boccherini, Rameau i Vivaldi.

L'any 1992, Le Concert des Nations debuta en el gènere operístic amb l'obra *Una Cosa Rara* de Martín i Soler, representada al Théâtre des Champs Élysées, al Gran Teatre del Liceu i a l'Auditorio Nacional de Madrid. Més tard es donaria continuïtat a aquestes actuacions amb la representació de *L'Orfeo* de Claudio Monteverdi al Gran Teatre del Liceu de Barcelona, al Teatro Real de Madrid, al Wiener Konzerthaus, a l'Arsenal de Metz, al Teatro Regio de Torí i, de nou, al reconstruït Liceu de Barcelona, l'any 2002, de la qual es va realitzar un DVD (BBC-Opus Arte). Posteriorment, també es va interpretar al Palais des Arts de Brussel·les, al Grand-Théâtre de Bordeus i al Piccolo Teatro de Milà en el Festival Mito. El 1995

va representar a Montpeller una altra òpera de Martín i Soler, *Il Burbero di Buon Cuore,* i l'any 2000 *Celos aun del Ayre matan* de Juan Hidalgo i Calderón de la Barca, presentada en versió concert a Barcelona i a Viena. Les darreres produccions van ser el *Farnace* de Vivaldi, estrenada al Teatro de la Zarzuela de Madrid i *Il Teuzzone* de Vivaldi, interpretada en versió semiconcertant a l'Òpera Reial de Versalles.

Els darrers anys, Le Concert des Nations ha abordat obres mestres del simfonisme, com *La Creació* de Joseph Haydn, *L'Oratori de Nadal* de J. S. Bach o *El Messies* de G. F. Haendel, i s'ha endinsat al Classicisme i al Romanticisme. El 2020, va interpretar en concert i enregistrar el doble CD "Beethoven Révolution" amb la integral de les simfonies de Beethoven pel seu 250 aniversari, per a les quals ha rebut un elogi unànime de la crítica internacional.

La seva extensa discografia ha rebut diverses distincions i guardons, entre els quals destaca el Midem Classical Award i el Schallplattenkritik Prize. L'impacte de les obres, dels enregistraments i les actuacions a les principals ciutats i festivals de música del món l'han acreditat com una de les millors orquestres amb instruments d'època.

Orpheus 21

Al so dels instruments tradicionals, de l'oud, el saz, les percussions del Magreb i l'Orient, el ney i el duduk armeni i les veus de la Mediterrània, Orpheus 21 ens proposa un concert integrador a través de músiques d'Orient i d'Occident. Un conjunt musical de caràcter professional format per músics migrants i refugiats procedents de diversos països del món.

Una proposta que neix l'any 2016 de la voluntat de Jordi Savall, ambaixador de la Unió Europea pel diàleg intercultural el 2008 i Artista per la Pau escollit per la UNESCO, per permetre la integració de músics professionals refugiats i migrants i poder transmetre la seva cultura a través d'una proposta intercultural d'acció pedagògica, educativa, lúdica i creativa a favor dels joves refugiats i migrants amb un coneixement o talent musical, capaç de promoure la integració i el diàleg. Orpheus 21 és codirigit pels músics sirians Moslem Rahal i Waed Bouhassoun. Aquest conjunt musical ha ofert concerts a destacats escenaris internacionals tals com la Philharmonie de París (França), el Festival de Música Viva de Vic (Catalunya), el Festival Musique en été de Ginebra (Suïssa), el Festival Musique et Histoire de Fontfreda (França) i el Festival de Fès des Musiques Sacrées du Monde (Marroc), entre d'altres.

Un conjunt musical que a través de les seves interpretacions traspassa les fronteres geogràfiques de la guerra i la intolerància.

«Un dels més tràgics defectes de l'ésser humà és la seva gran capacitat per a l'amnèsia, i per això volem oferir aquest "concert de música solidària contra l'oblit", convençuts que amb el compromís i l'art de tots aquests músics, la for-

ca de l'emoció i la bellesa d'aquestes músiques, a la vegada tan antigues i tan modernes, ens farà –com el cant d'Orfeu– més sensibles i més solidaris».

Jordi Savall

Lluís Vilamajó

Nascut a Barcelona, aquest destacat músic va iniciar la seva formació musical a la prestigiosa Escolania de Montserrat sota la direcció d'Ireneu Segarra. Posteriorment, va continuar la seva educació al Conservatori Municipal Superior de Música de Barcelona, on va estudiar violí amb els mestres Xavier Turull i Agustín León Ara, així com cant amb Margarita Sabartés i Carmen Martínez.

Amb una carrera que abasta més de tres dècades, s'ha convertit en un membre essencial de La Capella Reial de Catalunya dirigida per Jordi Savall. A més, ha col·laborat estretament amb el grup instrumental Hespèrion XXI i l'orquestra Le Concert des Nations en una varietat de programes que abasten diferents èpoques i compositors, en els quals destaquen projectes notables com la interpretació d'obres mestres com la *Missa en si menor*, el *Magnificat*, la *Passió segons sant Mateu* de J.S. Bach i les *Vespres* de C. Monteverdi.

La seva contribució va més enllà de l'escenari, ja que des de 2010 ha estat al capdavant de les acadèmies vocals de formació professional organitzades per la Fundació Centre Internacional de Música Antiga, sota la direcció de Jordi Savall. Aquestes acadèmies inclouen audicions, selecció de cantants, preparació, assaigs i revisió de les gravacions resultants. A partir de 2017, va assumir la direcció de la Jove Capella Reial de Catalunya, un projecte que va cofundar amb el mestre Savall. Des de 2021, exerceix un paper crucial com a preparador vocal de La Capella Nacional de Catalunya en la interpretació del repertori simfònic-coral del segle XIX.

A més del seu treball amb les esmentades agrupacions, ha col·laborat amb distingides formacions musicals com Les Saqueboutiers de Toulouse, Ensemble La Fenice, Ensemble Barroque de Limoges, Il Fondamento, Venice Baroque Orchestra, Ricercar Consort, Orquestra Barroca de Sevilla i Concerto Soave. Junts han portat la seva música a auditoris a tota Europa i als Estats Units, Austràlia, Mèxic, Brasil, Argentina i Israel.

Aquest versàtil músic també ha exercit com a director de la Capella de Música de Santa Maria del Mar de Barcelona, on prèviament havia estat membre sota la direcció del mestre Enric Gispert. A més, ha dirigit el Cor Infantil i el Cor de Noies de l'Orfeó Català al Palau de la Música Catalana de Barcelona, el Cor de l'Orquestra Ciutat de Granada i el Jove Cor d'Andalusia. També ha estat director artístic del Cor Barroc d'Andalusia a Sevilla, juntament amb Lambert Climent i Carlos Mena, així com en el Cor Vozes d'"Al Ayre Español" a Saragossa. Simul-

tàniament, va iniciar el projecte FONICS, dissenyat per a joves cantants, i ha exercit com a director convidat de diverses formacions vocals i orquestrals.

En qualitat de solista, ha captivat el públic amb interpretacions memorables d'obres que abasten des de les *Vespres* de C. Monteverdi fins al *Magnificat* de J.S. Bach, passant pel *Réquiem* de W.A. Mozart, la *Missa de Gloria* de G. Puccini, *La Creació* de J. Haydn, *L'Enfant Prodigue* de C. Debussy, la *Passió segons sant Joan* i la *Passió segons sant Mateu* de J.S. Bach, el *Messies* i *La Resurrecció* de G.F. Händel, la *Missa en Si menor* de J.S. Bach i *Il ritorno d'Ulisse* de C. Monteverdi.

Ha tingut el privilegi de treballar sota la direcció de Salvador Brotons, Pierre Cao, Jordi Casas, Juan José Mena, Antoni Ros Marbà, Manel Valdivieso, Andrew Parrot, Jordi Savall, Laszlo Heltay, E. Ericson, Salvador Mas, Ernest Martínez Izquierdo, R. Alessandrini, Attilio Cremonesi, Wieland Kuijken, Jordi Mora, Nicolas McGegan, Monica Huggett, Paul Dombrecht, Reinhard Goegel, Christophe Coin, Cristopher Hogwood, Andrea Marcon i Philippe Pierlot.

Ha enregistrat per a segells destacats com Astrée-Audivis, Alia Vox, Fonti Musicali, Sony-Classical, Deutsche Harmonia Mundi, Accord, Discant i Cantus.

Artistes i formacions convidades

Bartels, Maria

Maria Bartels, filòsofa neerlandesa resident a Catalunya, també formada en musicologia, música i llengües, és autora de *Zijn in ontmoeting* ("Ser en trobada", 2000) i *Zin in kwaliteit* ("El sentit de la qualitat", 2005). Parteix de la filosofia (neo-)platonica per explorar la transformació interior, tocant i movent l'ànima humana a través de l'amor, la bellesa i el diàleg profund. Des dels anys noranta treballa com coach i ofereix seminaris i conferencies, dirigint la seva pràctica filosòfica anomenada "Phaidros"; un projecte de filosofia aplicada i desenvolupament personal integrant filosofia, psicologia, diferents formes d'art i l'espiritualitat, on les experiències personals i situacions actuals serveixen com a punt de partida.

D'entre les seves conferències dels últims anys destaca la ponència al simposi internacional "De gouden draad van de vrije geest" (El fil d'or de l'esperit lliure), celebrat a l'Ariège l'any 2021, on reflexionà sobre com en el context del catarisme i la cultura occitana del fin amor del segle XII-XIII, dues formes d'amor aparentment oposades – l'Eros i l'Agapè – es van trobar i confluir.

Des del 2015 col·labora amb el seu marit Jordi Savall com a consellera i assessora artística, escriptora i traductora.

Bouhassoun, Waed

Des del 2006, Waed Bouhassoun duu a terme una carrera internacional com a música, cantant, intèrpret de *oud*, compositora i etnomusicòloga. Originària del sud de Síria, va néixer en un poble prop de Soueida, en el si d'una família apassionada per la música. Molt aviat es va obrir a altres músiques més enllà de les del seu país natal, ja que va viure dos anys al Iemen, on va descobrir la música local durant trobades amb altres dones. Continuant amb la pràctica del seu instrument, més endavant va ingressar al Conservatori de Damasc, aleshores molt influenciada per la música occidental. Va saber aprofitar aquestes diverses influències per crear un estil personal, tot mantenint-se fidel a l'esperit musical del seu país.

Waed Bouhassoun ha realitzat gires tant en solitari com en conjunt pel món àrab, Europa, el Canadà, Corea del Sud i Colòmbia. Ha enregistrat quatre CDs com a solista que han rebut diferents distincions. Paral·lelament, col·labora regularment amb Jordi Savall i el seu conjunt Hespérion XXI. Encara pel que fa els reconeixements, el 2018 va ser nomenada Cavallera de l'Ordre de les Arts i les Lletres per la ministra de Cultura Françoise Nyssen i el 2022, la seva tesi sobre el Pròxim Orient i els mons musulmans va ser premiada.

Brandâo, Ananda

Immersa en la música des de petita, és cantant, percussionista i baterista. Va estudiar piano clàssic i posteriorment jazz al CRR de Versalles, on es va especialitzar en bateria. Ha conegut músics com Kendrick Scott, Airto Moreira i Flora Purim, i s'ha format amb André Charlier al Centre des Musiques Didier Lockwood (graduant-se amb menció molt bé el 2023). Actualment cursa un màster de jazz a la Royal Academy of Music de Londres.

Ha cofundat el duet Ninanda amb la pianista Nina Gat i han gravat l'àlbum *When Homelit* (2024); també han actuat en espais destacats com el Sunset Sunside i el festival Jazz à Vienne. Toca regularment en escenaris francesos i internacionals, col·laborant amb figures com Rhoda Scott (amb qui substituí Anne Paceo el 2022), Clélya Abraham, Sintia Piccin i Ana Karina Sebastião.

També interpreta percussions tradicionals amb el seu pare, Pierre Hamon, dins del repertori de música antiga. El 2018 va cantar el tema principal del film *Pachamama*, nominat als César. El seu treball actual explora noves estètiques i fusions culturals, aprofundint la seva connexió personal amb la música i les seves arrels.

Claret, Daniel

Violoncel·lista, professor i creador de projectes artístics. Va néixer a Barcelona en una família de músics. Els seus referents i les persones que més l'han ajudat a evolucionar en diferents etapes de la vida són Julius Berger, Jordi Mora, María Muñoz, Pep Ramis, György Kurtág i els seus pares, Lluís i Anna.

La seva activitat professional es desenvolupa en diferents direccions. És fundador de The Rest Project, un grup creat amb la voluntat d'experimentar amb nous formats de concert. La seva primera proposta artística, *The Rest is Silence*, va ser creada el 2023 i encara s'interpreta avui dia en sales i festivals d'arreu. Al desembre n'estrenaran una de nova: *New Beginnings*.

La realització de projectes propis contribueix contínuament al seu creixement. Alguns d'aquests són *La Fe*, per a violoncel sol, combinant textos i música de György Kurtág amb Suites de Bach; la integral per a violoncel i piano de Ludwig van Beethoven; i, més recentment, *El demà d'ahir*, un espectacle de dansa i música a duo amb la ballarina Federica Porello.

Paral·lelament, és professor de violoncel al Conservatori Superior de Música del Liceu, activitat que considera un procés enormement enriquidor.

Se sent molt afortunat de formar part d'*Inventions* i *Highlands*, espectacles del grup creatiu Mal Pelo que li han permès ampliar les possibilitats en la interpretació, la percepció i la comprensió de la música i l'escena.

Debeuf, Koert

El Dr. Koert Debeuf és professor de Política Internacional a la Universitat de Brussel·les (VUB). Ha estat editor en cap de l'EUobserver i assessor de l'ex-primer ministre de Bèlgica. Va viure al Caire del 2011 al 2016 com a enviat del Parlament Europeu i va visitar intensament el Pròxim Orient i el nord d'Àfrica. És autor de vuit llibres sobre política i filosofia. L'any 2019 va publicar el seu llibre *Tribalization. Why war is coming* (ASP).

Driessens, Tristan

Tristan Driessens és un intèrpret i compositor belga de l'oud, actiu principalment en música otomana, música antiga i jazz modal. Va estudiar a Istanbul amb Necati Çelik i Yurdal Tokcan. Després de completar dos màsters en Musicologia (Universitat Lliure de Brussel·les) i *'ūd* (Lemmensinstituut), va iniciar una carrera musical amb l'Ensemble Lâmekân, que va fundar el 2011.

Ha tocat i enregistrat amb Kudsi Erguner en diversos projectes i amb molts altres mestres reconeguts de la música otomana clàssica. Del 2016 al 2020, va

treballar per a Muziekpublique com a director artístic de *Refugees for Refugees*, una orquestra amb un missatge potent que va fer gira per Europa amb gran èxit de crítica.

El 2022, es va convertir en compositor resident al Concertgebouw de Bruges. Va crear dos nous conjunts: *Shepherds and Sultans* (amb Michalis Kouloumis i Miriam Encinas), i el sextet *Soolmaan*, orientat al jazz modal. Els seus darrers esforços inclouen col·laboracions amb el mestre iranià de kamanche, Kayhan Kalhor (*The Longest Night*) i Arianna Savall & Petter Udland Johansen (*New horizons*).

Ha enregistrat més de deu àlbums amb segells discogràfics de Turquia, Bèlgica i Iran. El 2023, va llançar el seu darrer àlbum *"Lahza – A Glimpse"*, una actuació en solitari amb improvisacions lliures a l'oud.

Emami, Mehdi

Reconegut vocalista clàssic iranià i professor de música, Mehdi Emami és llicenciat en Enginyeria Civil. Va començar a aprendre tècniques i repertori de cant clàssic iranià durant l'adolescència, i va estudiar música clàssica iraniana amb grans mestres d'aquesta tradició, com el llegendari Mohammad Reza Shajarian i Mohammad Reza Lotfi. Altres dels seus professors van ser Mohsen Keramati, Hasan Adib i el seu pare, Ahmad Emami. L'any 2020 i 2021 va rebre el diploma d'honor del Premi Barbad per la millor interpretació de cant clàssic iranià. Fins ara, ha publicat uns 17 àlbums de música clàssica iraniana.

A més de les seves nombroses actuacions a l'Iran, Emami ha participat en concerts i festivals internacionals al Regne Unit, Europa, Síria, l'Índia, l'Azerbaidjan i Algèria. També ha estat un dels solistes de l'Orquestra Simfònica de l'Iran i membre del consell artístic del festival de música clàssica iraniana. Després d'haver donat classes en diverses institucions i de manera privada, Mehdi Emami també és un pedagog actiu en el camp del cant vocal iranià.

Ensemble Mediterrània

L'Ensemble Mediterrània és un conjunt musical professional integrat per músics de diverses cultures mediterrànies, d'est a oest i de nord a sud i residents als Països Catalans.

Fou fundat l'any 2021 a iniciativa de Martí Sancliment i sota la direcció de la reconeguda cantant catalana Carola Ortiz. L'Ensemble Mediterrània es fundà gràcies al suport i auspici de l'Institut Europeu de la Mediterrània i actualment acull a destacats intèrprets professionals d'arreu de la conca mediterrània, des d'Algèria a Síria, d'Armènia a Catalunya, Bulgària, Israel o Turquia.

L'Ensemble ens proposa un ric repertori que va des de músiques àrabs i magrebís, fins a danses búlgares, antics cants sefardís, ritmes balcànics o músiques tradicionals europees, entre d'altres. Sonoritats plenes d'emoció, melodies vives i ancestrals i ritmes variats que posen en valor l'entesa dels pobles mediterranis i els vincles i lligams en comú i que es poden apreciar a través de la música.

Hamon, Pierre

Pierre Hamon és una figura clau en la difusió de la música antiga i medieval a França des dels anys vuitanta, com a flautista de bec i membre d'ensembles com Gilles Binchois i Alla Francesca. A més, des del 1995 col·labora estretament amb Jordi Savall. Ha aprofundit en músiques tradicionals d'Europa i d'altres cultures, i des del 1998 és deixeble del mestre hindustànic Hariprasad Chaurasia. La seva recerca l'ha portat a explorar les flautes prehispàniques i les tradicions ameríndies en diàleg amb la natura.

Els seus enregistraments han rebut diferents distincions, com el Diapason d'Or i les nominacions als Victoires de la Musique. El 1994 imparteix la primera classe de flauta de bec al Conservatoire National Supérieur de Musique i des d'aleshores és professor al CNSMD de Lió. També imparteix classes magistrals a institucions de prestigi com la Schola Cantorum Basiliensis, el Royal College of Music i la Haute École de Musique de Ginebra.

Finalment, ha compost la música original dels films de *Jehanne* (2021) i *Pachamama* (2018), nominat als César.

Hantaï, Marc

Marc Hantaï és un dels referents de la flauta de travessera barroca a Europa. Es va formar amb Barthold Kuijken al Conservatori Reial de Música de Brussel·les i ha estat flautista principal en orquestres barroques de prestigi com Le Concert des Nations, La Petite Bande, Collegium Vocale, La Chapelle Royale, Les Arts Florissants, The Amsterdam Baroque Orchestra, Anima Eterna o la Bach-Stiftung St. Gallen.

Ha treballat sota la direcció de mestres com Jordi Savall, Sigiswald Kuijken, Gustav Leonhardt, Philippe Herreweghe, William Christie, Ton Koopman, Jos van Immerseel i Ruedi Lutz. Ha actuat com a solista i músic de cambra als principals festivals d'Europa, als Estats Units, el Brasil, el Japó i Corea, sovint amb els seus germans Jérôme (viola de gamba) i Pierre (clavicèmbal).

D'entre la seva discografia, en destaquen les Sonates per a flauta i clavicèmbal de J.S. Bach, interpretades juntament amb Pierre Hantaï.

Després d'haver estat assistent de Barthold Kuijken a Brussel·les, actualment és professor de flauta barroca a la Schola Cantorum de Basilea.

Hantaï, Pierre

Pierre Hantaï és un dels clavecinistes més reconeguts de la seva generació. Fill d'una família vinculada a l'art, es va formar de manera no convencional, primer com autodidacta i després amb mestres com Arthur Haas i, especialment, Gustav Leonhardt, amb qui va estudiar durant dos anys a Amsterdam.

Des de molt jove, va col·laborar amb figures com Jordi Savall, els germans Kuijken i Philippe Herreweghe. Va fundar diversos conjunts de música antiga, com Le Concert Français, i es va donar a conèixer internacionalment amb l'enregistrament de les Variacions Goldberg de J.S. Bach (1993).
Ha centrat el seu repertori en Bach, Couperin, els autors isabelins i, molt especialment, Domenico Scarlatti, del qual és avui un dels grans intèrprets. Habitualment actua com a solista arreu del món, tot mantenint una actitud fidel a l'esperit viu i espontani de la música. A l'escenari, busca sempre una connexió autèntica amb el públic, basada en la llibertat, la sorpresa i la descoberta compartida.

Ortiz, Carola

Carola Ortiz (Terrassa, 1986) és una artista polifacètica: cantant, clarinetista, compositora i investigadora musical. Amb una formació que abasta des del jazz fins a les músiques del món, ha desenvolupat una trajectòria internacional que fusiona les tradicions mediterrànies amb llenguatges sonors contemporanis.

Ha actuat en escenaris i festivals de prestigi a Europa, Amèrica i Àsia, com el Eurosonic Noorderslag (Països Baixos), el Festival de Jazz de Nova York i el Festival Internacional de Guitarra de l'Índia. Entre les seves col·laboracions més rellevants destaquen noms com Maria del Mar Bonet, Rocío Márquez, Eliseo Parra i Xabier Díaz.

La seva discografia en solitari inclou Sirin (2016), Spirala (2018), Pecata Beata (2021) —guardonat com a millor disc de cançó per la revista Núvol— i Cantareras (2023), una reinterpretació vibrant del folklore ibèric amb elements de jazz, electrònica i música antiga.

Amb una sensibilitat que connecta l'arrel amb la innovació, Carola Ortiz ofereix una proposta artística que celebra la diversitat i la riquesa de les músiques del món.

Pierlot, Philippe

Natural de Lieja (Bèlgica), va començar la seva trajectòria musical tocant la guitarra i el llaüt de manera autodidacta. Més endavant, es va orientar cap a la viola de gamba, que va estudiar amb Wieland Kuijken. Des d'aleshores, ha combinat la interpretació amb la direcció musical, dedicant-se tant a la música de cambra com a l'oratori i a l'òpera.

Al llarg de la seva carrera, ha restaurat i adaptat obres com Il Ritorno d'Ulisse de Monteverdi —en una producció escènica de William Kentridge que s'ha representat arreu del món durant dues dècades—, Sémélé de Marin Marais o La Passió segons Sant Marc de Bach.

Li agrada portar la viola de gamba més enllà del repertori habitual, establint diàlegs amb la música contemporània i les tradicions populars.

A més dels seus recitals i concerts amb el seu propi grup, manté una relació especial amb Jordi Savall i Hespèrion XXI, amb qui col·labora regularment.

Compromès amb el suport als joves músics, fa més de quinze anys va fundar un segell discogràfic que anima els artistes a tirar endavant els seus propis projectes.

Des del 2015 viu a Spa, a Bèlgica, on organitza un seminari internacional dedicat a la viola de gamba, el festival «Primavera Barroca de Spa» i un cicle d'estiu que dona veu a joves talents per reinterpretar la música antiga amb una mirada contemporània.

També és professor al Conservatori reial de Brussel·les.

Porello, Federica

Ballarina, professora de dansa, coreògrafa i activista. Es forma a l'escola P.A.R.T.S. (performing arts research and training studios) de Brussel·les. Després de graduar-se treballa amb la coreògrafa Marlene Monteiro Freitas, l'artista visual Anne Kathrine Dolven, la companyia de teatre Tg Stan, de teatre d'objectes i marionetes AdonK!, de dansa ACME/Albert Quesada, i de teatre d'ombres Le Théâtre de Nuit.

El 2013 s'incorpora a la companyia catalana Mal Pelo, i des del 2016 forma part de la companyia ZOO/ Thomas Hauert. Desenvolupa el seu propi treball escènic, juntament amb Xavi Moreno, explorant llenguatges híbrids que uneixen la dansa, la paraula, la manipulació d'objecte i l'activisme. Col·labora regularment amb músics en la creació d'espectacles interdisciplinars: el violinista Joel Bardolet, la percussionista Núria Andorrà, el violoncel·lista Daniel Claret i el pianista Àlex Ramírez.

Quartet Casals

Fundat el 1997 a l'ESM Reina Sofía de Madrid, el Quartet Casals es va donar a conèixer internacionalment en guanyar els concursos de Londres (2000) i Brahms-Hamburg (2002). Des de llavors, ha actuat a les sales més prestigioses del món i s'ha consolidat com una de les formacions de cambra més destacades del panorama internacional.
Amb una discografia sòlida (Harmonia Mundi, Neu Records), inclou repertori que abasta des de clàssics vienesos i compositors espanyols fins als grans del segle XX. Ha rebut elogis per projectes com L'art de la fuga de Bach i actualment grava la integral dels quartets de Shostakóvitx. Fa ús d'arquets històrics per adaptar-se amb precisió estilística a cada època.

El quartet ha col·laborat amb compositors com Kurtág, i ha estrenat obres, entre d'altres, de Francisco Coll, Mauricio Sotelo i Elisenda Fábregas (amb una nova obra que s'estrenarà el 2025). Ha interpretat també Absolute Jest de John Adams amb diverses orquestres.

Guardonat amb premis com el Nacional de Música (2006) i el de Cultura de Catalunya (2016), ha estat reconegut com a ambaixador cultural i ha tocat amb els instruments Stradivarius del Palau Reial. El 2024 rep la Medalla d'Honor de l'ESM Reina Sofía i inicia una nova etapa amb la incorporació de la violista Cristina Cordero.

A més d'actuar arreu del món i aparèixer en mitjans internacionals, és quartet resident en diversos centres europeus i manté la seva base a Barcelona.

Ricercar Consort

"Ricercar, cercar": aquest és el principi que inspira el Ricercar Consort, un ensemble nascut als anys vuitanta i dirigit per Philippe Pierlot des del 1998. Fidels al seu nom, han dedicat la seva trajectòria a redescobrir compositors oblidats i aprofundir en la interpretació de la música antiga amb una mirada rigorosa i sensible.

El grup actua arreu del món, alternant grans produccions —sobretot de música sacra— amb propostes de cambra, sovint centrades en l'ensemble de violes de gamba. Les seves versions d'obres de Bach, com el *Magnificat*, la *Trauer-Ode*, la *Passió segons Sant Joan* o diverses cantates, han rebut reconeixement internacional i es consideren referents dins del repertori.

El Ricercar Consort també ha apostat per ampliar el repertori amb obres contemporànies per a consort de violes, com *Upon Silence* de George Benjamin, interpretada amb el mateix compositor, o *Upon Tears* de Benoît Mernier i *Exils* de Bernard Foccroulle.

Manté una col·laboració estreta amb el cor Collegium Vocale Gent en obres de Bach i Schubert (enregistrament *Soli Deo Gloria* (MIR490)). Amb el suport de la Comunitat Francesa de Bèlgica, la formació es prepara ara per afrontar dues grans fites del repertori bachià: la *Passió segons Sant Mateu* i la *Missa en si menor*.

"Al voltant de la viola de Pierlot, el Ricercar Consort ha creat un so ple de precisió, calidesa i inspiració: una combinació de carisma i humilitat, claredat i calidesa".

Salameh, Nour

Actualment és membre del Consell de Direcció de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) i del professorat del Màster d'Estudis Àrabs Contemporanis de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). També treballa com a analista de dades en una empresa tecnològica i és traductora autònoma.

Des del gener de 2025, s'ha fet voluntària en tres iniciatives locals de construcció de pau a Homs i Latakia, a Síria.

Des del gener de 2025, s'ha fet voluntària en tres iniciatives locals de construcció de pau a Homs i Latakia, a Síria.

És doctora en Història Contemporània per la Universitat Rovira i Virgili, on també ha estat membre d'UNESCOMED, la Càtedra UNESCO de Diàleg Intercultural a la Mediterrània, durant diversos anys.

En els darrers anys, ha col·laborat amb diverses institucions, ONG i organitzacions en zones de conflicte treballant en projectes relacionats amb la migració i la governança local.

També ha treballat a l'Institut Europeu de la Mediterrània (Programa Euromediterrani d'Igualtat de Gènere), prestant assistència tècnica a la Fundació Euromediterrània de Dones.

Taleb, Mostafa

Nascut a Lorestan (Iran) i establert a Brussel·les, Mostafa Taleb és intèrpret de kamancheh, format a l'Acadèmia Azar Mehr de Khorramabad i a l'Acadèmia Kamkarha de Teheran. Amb estudis d'Arquitectura, Teatre i Música, va arribar a Europa el 2016, on ha consolidat una trajectòria reconeguda pel seu talent i versatilitat.

Compromès amb la tradició persa i alhora obert a nous llenguatges, desenvolupa projectes que connecten les cultures d'Orient i Occident. Ha actuat amb Orpheus 21, conjunt impulsat per Jordi Savall, i actualment dirigeix el seu taller a Brussel·les amb Muziekpublique.

És cofundador de diversos projectes musicals, com Argha/Nun (barroc i música persa), About that magic circle (residència artística a Le Senghor), Hamnava i Illumination (duet amb Shahab Azinmehr). Ha enregistrat dos àlbums: *Unity* (en solitari) i *Chapelle de verre* (amb Ananta Roosens).

Virgili i Gasol, Maria Joana

Llicenciada en Història de l'Art i amb una àmplia formació docent, ha desenvolupat la seva trajectòria principalment al Departament d'Educació de la Generalitat com a professora, directora i responsable del Camp d'Aprenentatge de Tarragona. Ha liderat programes educatius i culturals a escala europea i compta amb més de 180 publicacions didàctiques i històrico-artístiques. Guardonada amb diversos reconeixements institucionals, ha centrat la seva recerca en el patrimoni medieval, especialment els vitralls de Santes Creus i la Catedral de Tarragona. Actualment, continua activa en la divulgació i recerca històrica-artística.

Zamanian, Saina

Saina va estudiar tar i setar amb mestres reconeguts com Hooshang Zarif, Hossein Alizadeh i Daryush Talayi. Va continuar la seva formació a la Universitat d'Art de Teheran i actualment està cursant un doctorat a la Universitat Jean Monnet a França.

Ha sigut directora del Festival de Música Saba a Teheran durant dues temporades, ha impartit classes al Conservatori de Música de Teheran durant tres anys, i ha publicat tres enregistraments.

Ha actuat en nombrosos festivals internacionals, inclòs el Festival Moqam a Uzbekistan, on ella i el seu grup van obtenir el segon premi, i el Festival de Música Folk de Malàisia. Ha col·laborat amb músics de diverses cultures i ha fet gires a l'Índia, França, Bèlgica i Suècia.

FESTIVAL JORDI SAVALL

REIAL MONESTIR DE SANTES CREUS
MONTBLANC · VALLS · ALCOVER

Organitza

FUNDACIÓ Centre Internacional de Música Antiga

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya Departament de Cultura

Inaem

Diputació Tarragona

IEMed. Institut Europeu de la Mediterrània

Ajuntament de Montblanc

Ajuntament d'Alcover

Ajuntament de Valls

Préfet de la Région Occitanie

Domenio

Hormipresa

SAS

saba

UPRA

Fundació Domenys

Events

Amics de la Fundació

Convent de les Arts

RèCOP Restauracions Arquitectòniques

Fundació "la Caixa"

Sabadell Fundació

elPeriódico

CatMúsica

Catràdio

Agraïments

AliaVox

Cambra de Comerç de Valls

Fundació Carulla

sòlia centre superior d'art dramàtic

(sit·and·b) Sales Intelligence on Tech and Brands

El Musical

viatgesmestres

Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà • Conservatori de Vila-seca

Amics de la Música de Valls - Joventuts Musicals • Amics del Festival Jordi Savall

La Fundació Centre Internacional de Música Antiga (CIMA)
rep el suport del Departament de cultura de la Generalitat de Catalunya

Col·labora amb el Festival Jordi Savall

Si t'ha agradat l'experiència o vols col·laborar amb el Festival Jordi Savall, et convidem a fer una aportació lliure i ajudar-nos a fer créixer aquest projecte únic que uneix música, patrimoni i diàleg entre cultures.
Amb el teu suport, contribuirem a preservar espais històrics, impulsar la creació artística i apropar la música a tothom.

Cada gest compta. Gràcies per formar part d'aquesta aventura.

Support the Festival Jordi Savall

If you enjoyed the experience or would like to support the Jordi Savall Festival, we invite you to make a voluntary contribution and help us grow this unique project that unites music, heritage, and intercultural dialogue.
With your support, we will preserve historic sites, foster artistic creation, and bring music closer to everyone.

Every gesture counts. Thank you for being part of this journey.

FESTIVAL
JORDI SAVALL

festival.jordisavall.com

DIRECCIÓ

Direcció artística: **Jordi Savall**
Assessorament artístic: **Maria Bartels**
Direcció general: **Martí Sancliment**
Assistent a direcció i coordinació: **Alba Nogueras**

PRODUCCIÓ

Cap de producció: **Raimon Casinos**
Producció i regidoria d'escena: **Laura Farreras**
Regidoria d'escena: **Berta Coromina, Sofia Calvet i Pol Risvanoglu**
Mobilitat i logística: **Víctor Rodríguez**
Suport logístic: **Madeleine Bartels, Cèsar Carmona**
Producció tècnica: **Lucía Sebastián** (Iniciatives Events, SL)
Disseny de llums: **Nani Valls,** NOUTRES Produccions
Sonorització: **Jordi Rotés** (JArt Sonorització)
Disseny gràfic: **Diane Parr Studio**
Il·lustració mapa Santes Creus: **Maria Argentí** (@maria.ar.bo)
Disseny web: **100x100.net i Jordi Carner**
Dissenys florals: **Heura Musa**

COMUNICACIÓ

Comunicació i premsa: **Laia Matas**
Realització audiovisual: **Rubén García**

FUNDACIÓ CENTRE INTERNACIONAL DE MÚSICA ANTIGA

David Galán: Coordinador de la Fundació
Carolina Aparicio: Secretaria executiva
Sergi Grau: Desenvolupament, recerca històrica i projectes
Eulàlia Parés: Direcció financera
Joan Carles Arean: Administració i comptabilitat
Vassa Dementyeva: Administració i comptabilitat
Sergio Martínez: Musicologia, arxiu i documentació
Carmen Álvarez: Arxiu i documentació
Toni González: Arxiu i documentació
Eduard Berga: Biblioteca
Agnès Prunés: Edició
Elisenda Martínez: Agenda músics i coordinació de viatges
Glòria Bartés: Responsable de viatges i reserves
Sandra Rodríguez: Coordinadora Acadèmies Professionals
Eleonora Lana: Producció artística
Teresa Alari: Auxiliar Administrativa

PLÀNOL
DE SANTES CREUS

1. Església. **Espai de concert.**
2. Dormitori. **Espai de concert.**
3. Pl. de Sant Bernat. **Espai de concert.**
4. Casalot. **Conferències.**

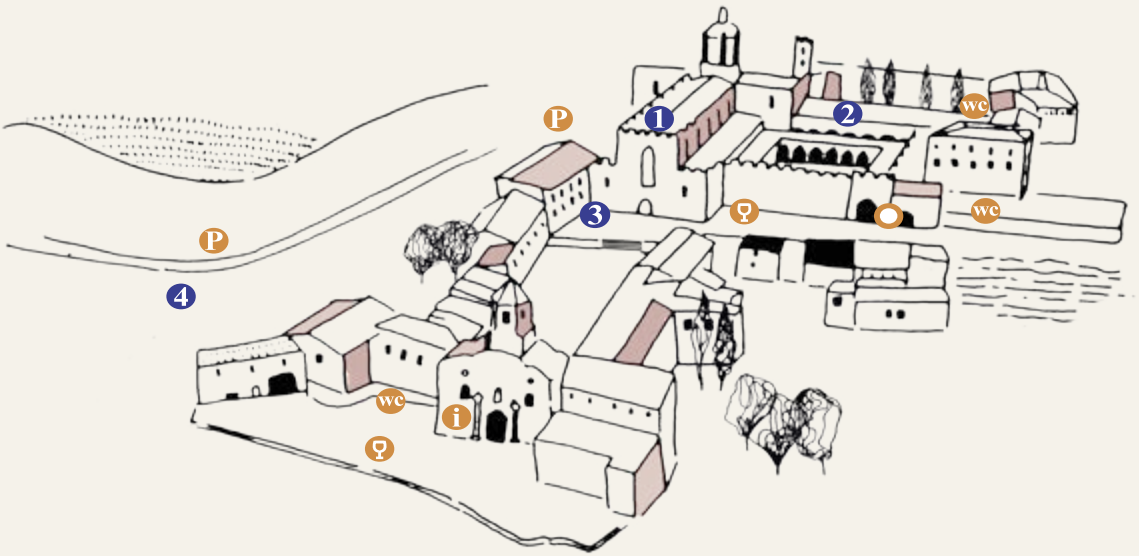

Entrada al Monestir
Punt d'informació i venda d'entrades
Aparcament
Serveis
Espai gastronòmic

Amb productes de:
Cal Sarameu / Bar del mig / Bar Esport
Caves Visendra / Caves Vidal i Ferré / Cellers Domenys

FOCAL®

DIVA UTOPIA | EXCEL·LÈNCIA HI-FI, SENSE FIL I CONNECTATS

HANDCRAFTED
IN FRANCE

V FESTIVAL
JORDI SAVALL

2025

DESCARREGA'T
EL PROGRAMA:

DESCÁRGATE
EL PROGRAMA: